

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

DIN SUMAR :

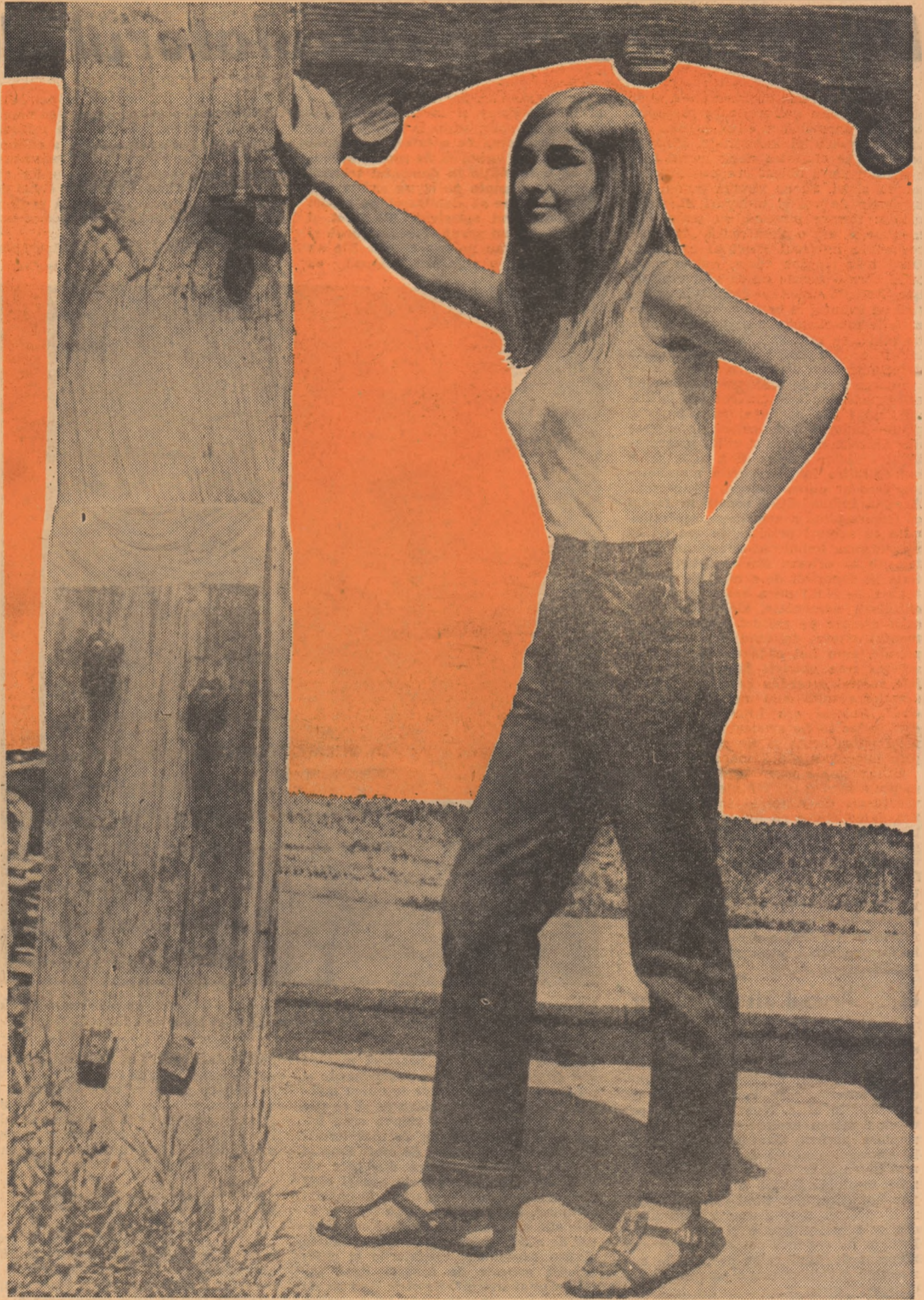
**Promptitudinea
mai presus
de orice**

**Indispensabilele
amigdale**

Odihna inimii

**Azi sintem
spectatori**

**Veșnica sărbătoare
a nopților de vară**

Gruzină la Muzeul Satului

Foto : Televiziunea din Tbilisi

● **De la broască la calculatorul electronic** ● **Olandezul zburător nr. 1** ● **Din nou în căutarea homunculului**

calitatea actuală
cea actualitatea act
actualitatea actualitatea
calitatea actualitatea actual
actualitatea actualitatea
calitatea actualitatea actual
actualitatea actualitatea
calitatea actualitatea actualit

STATISTICĂ
DEMOGRAFICĂ

Oameni, orașe,
sate

O recentă analiză a rezultatelor recensământului populației făcut în U.R.S.S. la 15 ianuarie anul acesta arată că populația sovietică se cifra, la acea dată, la 241 748 000 locuitori.

În cursul celor 11 ani care s-au scurs de la precedentul recensământ (1959) populația U.R.S.S. a sporit cu 32,9 milioane de locuitori, adică cu 15,8%, marcând o creștere medie anuală de aproape trei milioane sau cu 1,34%. Același procentaj de creștere a populației a fost consemnat și în S.U.A., dar mai mic în Franța (1,05%), Anglia (0,60%), Republica Federală a Germaniei (1,10%), Japonia (1,0%).

Datele culese mărturisesc că populația a sporit în toate republicile uniunale și autonome, în toate ținuturile și în cea mai mare parte a regiunilor.

Numărul și densitatea populației urbane sovietice sporesc fără încetare. La jumătatea lui ianuarie, populația orașelor sovietice a însumat 136 de milioane de locuitori, adică 56% din întreaga populație a țării. Ceea ce înseamnă că de la precedentul recensământ populația urbană a cunoscut un spor de 36 de milioane de locuitori. Ea este acum de 2,2 ori mai mare decât în 1940 și de cinci ori față de 1913.

La sate, sporul natural al populației a fost de 18 milioane locuitori între 1959 și 1970, dar totalul populației rurale n-a crescut totuși ci, dimpotrivă, a scăzut chiar cu 3 milioane, fiind la 15 ianuarie 1970 de 105,7 milioane de locuitori, adică 44% din populația U.R.S.S.

Numărul orașelor sovietice a crescut de la 1679, în 1959, la 1935 în 1970, deci cu 256 de noi orașe: așezările de tip urban au trecut de la 2940 la 3569. Cea mai mare dezvoltare demografică au cunoscut-o centrele urbane cu 100 000 și mai mulți locuitori; între cele două recensăminte au apărut pe harta țării 73 de asemenea orașe, iar populația totală a orașelor mari a crescut de la 48,6 milioane la 75,6 milioane locuitori. În 1959, erau în U.R.S.S. trei orașe cu peste un milion de locuitori, acum sînt 10: Moscova cu 7.061.000, Leningrad cu 3.950.000, Kiev cu 1.362.000, Tașkent cu 1.385.000, Bakū cu 1.261.000, Harkov cu 1.223.000, Gorki cu 1.170.000, Novosibirsk cu 1.161.000, Kuibîșev cu 1.047.000 și Sverdlovsk cu 1.026.000 locuitori. Orașele Minsk, Odesa, Tbilisi, Donețk, Celiabinsk, Kazan, Dnepropetrovsk, Perm, Omsk, Volgograd se apropie de un milion de locuitori.

În privința componenței populației, au fost recenzați 111,3 milioane bărbați, adică 46,1% din totalul populației, și 130,4 milioane femei sau 53,9%. Ceea ce înseamnă că în U.R.S.S. există 85 de bărbați de fiecare 100 de femei. În 1959, această diferență era, în total, de 20,8 milioane; în 1970 s-a redus la 19,1 milioane. Ea privește mai ales generațiile mai vîrstnice, întrucît războiul a decimat milioane de bărbați.

În general, însă, în U.R.S.S., ca mai peste tot pe glob, se nasc mai mult băieți decît fete. Față de 100 fete se nasc 106 băieți. Dar mai apoi, din cauza mortalității relativ mai scăzute la fete, către vîrsta de 27—28 de ani se produce o egalizare.

După „Aghitator”

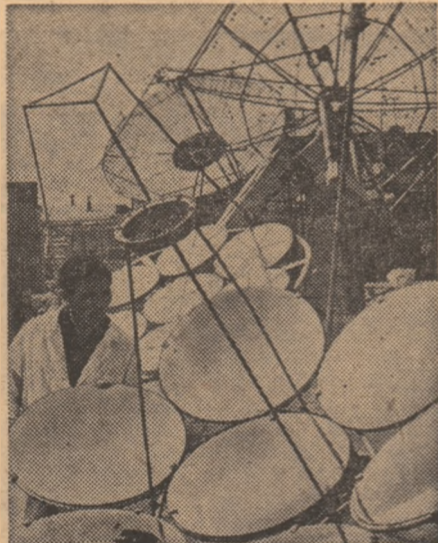
HELIOTEHNICĂ

Încalzire centrală
cu Soare

La Institutul de fizică tehnică din Tașkent a fost elaborat un original proiect de încălzire cu energie solară a unui bloc de locuințe cu trei etaje. Clădirea se deosebește de construcțiile obișnuite numai prin acoperișul alcătuit din încălzitoare de apă plane cu partea de deasupra executată din sticlă cu mușchii. Încălzită de soare pînă la 60—70 de grade, apa este trimisă în apartamente și în instalațiile de aer condiționat. Iarna încălzește, iar vara răcorește. Tot heliofizicienii din Tașkent au realizat și proiectul unei instalații solare pentru hidrocentrala electrică aflată în construcție pe Cearvak. Suprafața acestei instalații va fi de 82 metri pătrați. Ea va trimite apă fierbinte în blocuri de locuit și în instituții sociale.

Instalații solare pentru încălzit apă există, de altfel, în multe localități sovietice. Ele funcționează ireproșabil, încălzind mari cantități de apă necesară fie agriculturii gruzine, fie taberelor de copii din Azerbaidjan, sanatoriilor din ținutul Krasnodar și Crimeea etc. Industria sovietică produce în serie aparate automate care încălzesc apa pînă la 50—60 de grade și o pot păstra timp de 24 de ore în rezervoare acumulative.

Specialiștii în heliotehnică fac acum intense cercetări în vederea folosirii energiei solare în producția agricolă. Au și fost create încălzitoare de aer solare pentru uscatul legumelor, fructelor, florii soarelui, semințelor. Se fac experiențe de tratare a semințelor și puieților cu impulsuri de lumină solară concentrată, precum și de expunere a ouălor

Concentrator de energie solară construit la Tașkent

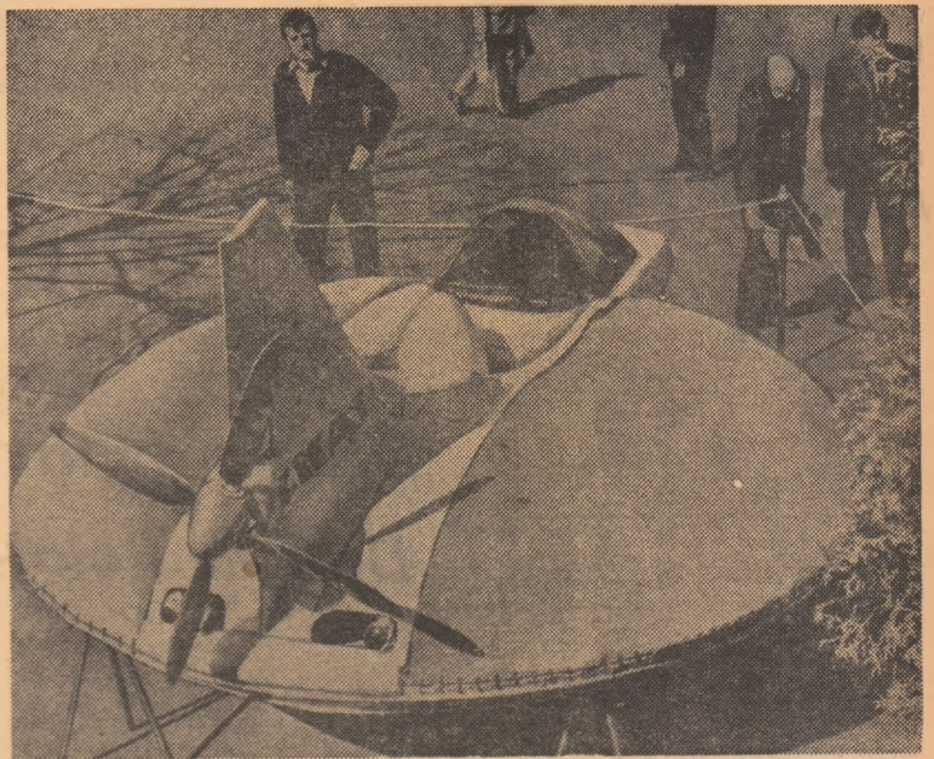
la razele de soare înainte de a le introduce în incubatoare. Rezultatele sînt încurajatoare: crește productivitatea cerealelor, legumelor, a bumbacului și numărul puilor ieșiți din ouă.

PROBLEME ȘI SOLUȚII

Resursele
alimentare
ale lumii

În fața agriculturii, ramură economică milenară, se ridică astăzi o sumă de probleme fără precedent în istoria ei. Aceste probleme, ce vor trebui rezolvate în maximum 30—40 de ani, au la origine înmulțirea vertiginoasă a populației globului. Într-adevăr, în jurul anului 2 000 populația globului va fi de 6—7 miliarde, incit suprafața pămînturilor arabile pe cap de locuitor, care astăzi este de 4—5 ha, va scădea la numai două. De aceea se preconizează o agricultură înfinit mai intensivă decît cea de acum, în care nu numai plantele și animalele vor juca un rol de prim ordin, ci și microorganismele cu mare productivitate.

În ultimul timp a fost elaborat un întreg ansamblu de metode noi care revoluționează selecția modernă. Astăzi, specialiștii sînt în măsură, de pildă, să

Vehicul pneumatic adaptat circulației pe apă și pe uscat. A fost construit de studenții Facultății de aeronautică din Ufa și prezentat la Expoziția realizărilor tineretului sovietic, deschisă la Moscova

realizeze selecția biochimică în funcție de cei mai diverși factori cum ar fi: calitatea semințelor, imunitatea, conținutul în proteine etc. Iar spre a da un exemplu, putem aminti că atunci cînd selecționerii au reușit să obțină ca mutanții producători de lisine să se formeze în interiorul semințelor, valoarea furajeră a porumbului a sporit simțitor. Porumbul hibrid, hibridii legumelor și ai altor plante sporesc de pe acum recoltele cu 25—50% iar griul hibrid promite să dubleze randamentul acestei culturi care este principala resursă alimentară a lumii.

În ce privește selecția animalelor, și obiectivele ei s-au schimbat din mai multe puncte de vedere, ca urmare a profundelor modificări produse în regimul de lucru al omului. Creșterea animalelor își modifică specializarea în toate țările, orientîndu-se spre obținerea unei producții de carne bogată în proteine și nu în grăsimi. De asemenea au fost puse în picioare ramuri întregi chemată să se ocupe în mod special de creșterea animalelor cu blană sau cu selectarea și creșterea dirijată a peștilor în apele stătătoare. Industrializarea mai multor ramuri importante din domeniul creșterii animalelor ca: avicultura sau creșterea porcinelor și a vacilor producătoare de lapte a cerut noi eforturi din partea specialiștilor care, ținînd seama de adaptarea la noile operații tehnice, au căutat să selecționeze cei mai buni producători.

Dar rolul geneticii în lupta pentru cît mai multe resurse alimentare nu se rezumă la intensificarea metodelor de selecționare. Se pare că ne aflăm acum în pragul unor descoperiri decisive în domeniul sintezei proteinelor. Iar cînd secretul sintezei biologice a proteinelor va fi descoperit, omul va putea regla acest proces atît în interiorul cit și în afara organismului. Ceea ce îi va permite să obțină în cantități necesare produsele alimentare și materiile prime industriale. Desigur, alimentele naturale își vor păstra importanța, dar datorită sintezei artificiale a proteinelor resursele de bază necesare hranei vor putea fi stocate în cantități nelimitate.

CE SE DISCUTĂ

Pregătiri pentru
o nouă profesie

Într-o uriașă sferă albă prevăzută din loc în loc cu hublouri trei oameni au făcut, la începutul acestei luni, o călătorie de șase zile în adîncurile mării. De fapt, deși au coborît la 200 m, nu au părăsit țărmul Mediteranei. Sfera, cu diametrul de 5 m, este destul de mare pentru ca în ea să poată fi simulată viața și munca mecanicilor care se vor ocupa cu întreținerea și repararea sondelelor submarine. În partea de sus, „uscată”, a sferei, cei trei scufundători au trăit la presiunea care domnește la 200 m adîncime. De două ori pe zi treceau

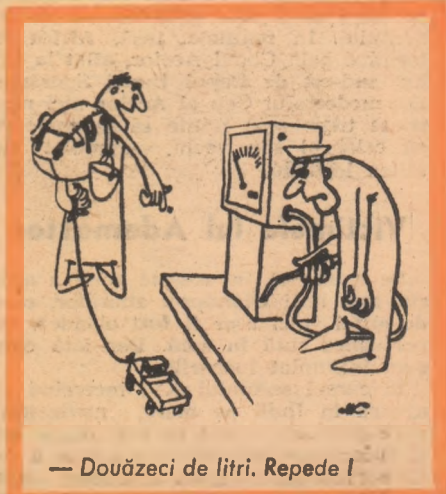
într-o turelă din care plonjau în partea de jos a sferei, plină cu apă, unde lucrau ca și cum s-ar fi aflat la 250 m sub luciul mării.

Experiența nu a fost făcută spre a bate un record, ci pentru a dovedi că omul poate munci sub apăsarea tonelor de apă. Căci dintre cele aproape 40 de exploatare petroliere submarine existente pînă acum în lume, 30 sînt situate între 60—100 m, iar restul între 100—120 m. Iar tendința este de a merge tot mai departe după aurul negru ascuns sub platoul continental.

Exploatarea bogățiilor platoului continental presupune în primul rînd depășirea barierelor ridicate de fiziologia omului. Tocmai de aceea, la Zilele internaționale de fiziologie subacvatică, ținute luna trecută, o sută de specialiști din lumea întreagă și-au confruntat succesele, ipotezele și speranțele. Dacă în practică obiectivul se situează acum la 250 m, în cercetare se încearcă a se depăși 300 m, adică limita platoului continental.

După cum se știe, „beția adîncurilor” a fost învinsă prin respirarea unui amestec de oxigen și heliu. Dar dincolo de 300 m se manifestă o nouă tulburare, „sindromul marilor adîncimi”. Acesta începe prin tremurături, care împiedică orice muncă, urmate de convulsii și apoi de somnolență. Și mai gravă este însă modificarea electroencefalogramei. De ce? O ipoteză presupune că, la presiuni mari, plămîinii funcționează mai prost și au deci nevoie de mai mult oxigen. Cu un surplus de oxigen în amestecul respirator, animalele au trăit pînă la 1 000 m în scufundare fictivă. O altă experiență comunicată a fost întreprinsă cu doi scufundători voluntari care au reușit să coboare pînă la 500 m (tot fictiv). Ei au suferit de cîteva ori de pericolosul sindrom. Dar la fiecare apariție a acestuia comprimarea era oprită pentru 24 ore. Tulburările dispăreau și coborîrea era reluată. Cei doi cobai au ajuns astfel, în mai multe etape, la 500 m, unde au petrecut 10 ore. Se ridică evident întrebarea: care este randamentul unei operații în care omul petrece 15 zile în cheson și reușește eventual să muncească cîteva ore?

Specialiștii sînt însă convinși că vor ameliora rezultatele.

— Douăzeci de litri. Repede!

OLANDEZUL ZBURĂTOR NR. 1

Drama de la Danger Point

Ca orice băiat, m-am simțit și eu atras în copilărie de ținuturile depărtate unde exploratorii sint așteptați de insule nedescoperite încă și de păduri virgine. Apoi am dorit să plec în Africa, s-o străbat cu piciorul de la nord spre sud până la Capul Bunei Speranțe, să urc pe Muntele Mesei și să privesc de acolo oceanul. Așa îmi închipuiam prima mea călătorie.

De atunci au trecut mai bine de treizeci de ani, dar explorator în adevărată accepție a cuvintului n-am devenit. În ce privește însă călătoriile în alte țări, soarta mi-a suris și mi-a dat ocazia să cuceresc lumea. Dar n-am putut contempla oceanul de pe Muntele Mesei ci, dimpotrivă, am privit muntele de pe ocean.

Ironia soartei a făcut ca, fără să pum măcar o singură dată piciorul pe continentul african, să-l înconjur de opt ori și de fiecare dată să-mi îndrept privirea spre munte. Dar de văzut l-am văzut numai de două ori, intrucât de cinci ori a fost învăluit, împreună cu Capul, într-o piclă deasă, iar o dată am trecut pe lângă el noaptea.

În schimb, atunci când vizibilitatea a fost bună, Capul Bunei Speranțe mi s-a înfățișat exact așa cum îl știam din copilărie, din vechile gravuri ale bunicului și din fotografiile tatălui meu.

Apropierea Capului e anunțată de o hulă puternică, specifică. Lungi șiruri de valuri nu prea mari se rostogolesc dinspre sud spre țărmul african și, după ce se izbesc de el, se înapoiază de unde au pornit ca să se ciocnească de altele. Tangajul e insuportabil.

Ca să fiu sincer, Capul nu mi-a făcut cine știe ce impresie. E adevărat că e înalt și că înaintează adinc în ocean. Însă ieșit din comun mi s-a părut altceva și anume că oceanul, care timp de trei săptămâni fusese pustiu, nepopulat, în zona Capului Bunei Speranțe se însuflețește brusc: la tot pasul întilnești petroliere, cargouri, nave transoceanice. Ele se adună acolo ca pescărușii după furtună, pentru ca după o oră-două să-și ia din nou zborul spre alte zări.

Marinarii din toată lumea îi spun simplu: Capul. Și se pare că nici un lingvist nu poate explica plauzibil de ce. Așa încât să luăm de bună explicația scriitorului englez Joseph Conrad, îndrăgît de toți marinarii:

„Întilnirea a avut loc în apropierea Capului, mă refer, evident, la Capul Bunei Speranțe, pe care navigatorul portughez care l-a descoperit l-a botezat odinioară „Capul Furtunilor”. Dar fie pentru că pe mare nu trebuie să amintești de furtună, fie pentru că oamenii se tem, deopotrivă, să vorbească și despre speranțele lor, cert e că acest Cap a rămas fără nume”.

Mulți cred că e punctul cel mai sudic al continentului african. Evident, această impresie a luat naștere din cauza proporțiilor reduse ale hărților, pe care el pare extremitatea continentului. În realitate, însă, Africa se termină prin Capul Acelor, aflat la 155 km sud-est de Capul Bunei Speranțe. Dar modestului Cap al Acelor nici nu-i poate trece prin minte să se compare cu celebrul său vecin, aureolat de atâtea legende.

Victimele lui Adamastor

Se spune că în această zonă a apărut mai întâi Olandezul zburător, care de altfel nici n-ar fi fost olandez, ci portughez sută în sută. Dar iată cum s-au întimplat lucrurile.

În cursul secolului XV, încercînd să ajungă în Indii pe mare, navigatorii portughezi au căutat de mai multe ori să înconjoare extremitatea sudică a Africii. Într-acolo și-au îndreptat cele mai bune caravele celebrii căpitani ai prințului Henric Navigatorul, între care

se număra și Fernando Po. Dar cel dintîi dintre ei care a izbutit această performanță a fost Bartolomeu Diaz.

În august 1488, trei corăbii comandate de el au părăsit Lisabona spre a descoperi drumul spre „Țara mirodenilor”. Cînd au ajuns însă la 33° latitudine sudică, lină golful Sf. Elena, a izbucnit o furtună puternică. Temîndu-se că vasele se vor izbi de stîncile din preajma țărmului, Diaz le-a scos în largul oceanului. Curînd, vîntul s-a transformat în uragan și portughezii au pierdut din cîmpul lor vizual coastele Africii. Cumplita furtună le purta caravelele pe apă ca pe niște jucării, mîndu-le tot mai departe spre sud. Cînd oceanul s-a mai potolit puțin, Diaz a ordonat echipajelor să circească spre est.

Dar marinarii au început să murmure; pierzînd speranța că vor mai scăpa cu viață, ei cereau să se întoarcă acasă. Se spune, însă, că Diaz, „jurase

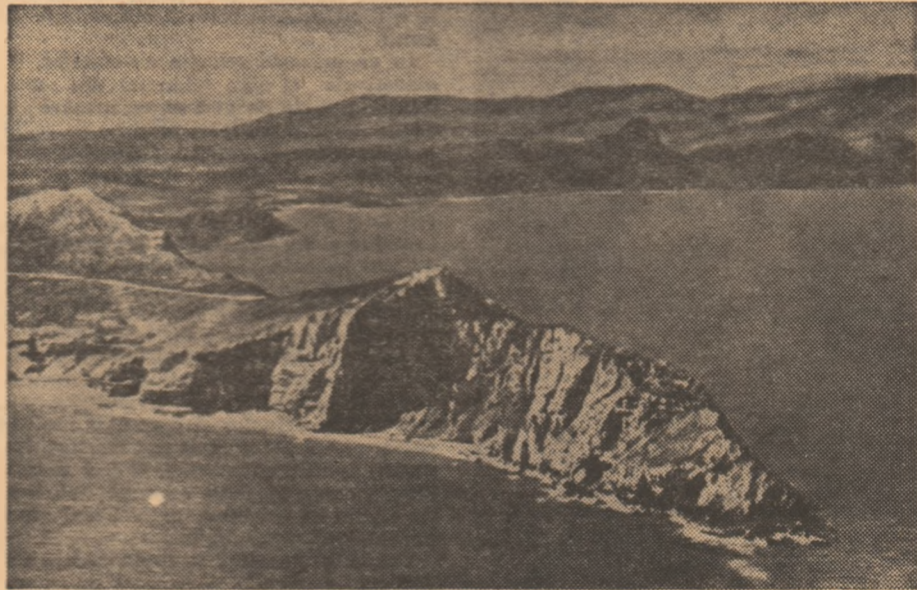
trucit descoperirea lui dădea în sfîrșit portughezilor speranța că vor putea ajunge, pe calea apei, în Indii.

Această speranță s-a materializat după zece ani, în 1498, cînd un alt portughez — Vasco da Gama — a debarcat în Indii. Încercările prin care trecuseră portughezii în zona Capului, furtunile puternice cum nu se mai întilnesc la alte latitudini, generaseră printre marinarii povești fantastice despre „Spiritul furtunilor” — Adamastor — care ar sălășlui lingă acest Cap.

Dar să ne întoarcem la Bartolomeu Diaz, cel dintîi navigator care s-a întilnit cu Adamastor.

După ce s-au înapoiat la Lisabona, marinarii din echipajul lui au povestit în port despre neizbutita lor călătorie, adăugînd că pentru cîtezanta și cumplitul jurămint pe care-l făcuse, Diaz fusese osîndit de Dumnezeu să devină un sclav etern al Capului Furtunilor.

Cu toate acestea, cutezătorul căpitan

Capul Bunei Speranțe

pe toți sfinții” că dacă nu va putea face ocolul blestematului Cap, va naviga oricum, pînă în clipa cînd i se va întimpla „ce-i va fi scris”.

Timp de cîteva zile corăbiile au înaintat astfel spre răsărit, dar țărmul Africii tot nu se ivea la orizont, ceea ce l-a determinat pe comandant să creadă că trecuse de extremitatea sudică a Africii în timpul furtunii. Ca să se convingă, a întors corăbiile spre nord. Și în a treia zi marinarii au văzut, spre bucuria lor, niște munți. Diaz și-a condus flotila de-a lungul țărmului, spre est. Ajungînd într-un golf mare (golful Algoa), portughezul s-a încredințat că avusese dreptate. Înconjurînd „blestematul Cap”, corăbiile lui ieșiseră în Oceanul Indian, pînă atunci socotit o mare închisă. Drumul spre mirodenii era deschis.

Dar, istoviți de lungile peregrinări pe mare, marinarii s-au răzvrătit și au cerut căpitanului să se înapoieze imediat acasă. De data aceasta Diaz a trebuit să cedeze și a făcut cale întoarsă, fără să ajungă în Indii și fără să-și cîștige faima de cel dintîi european care a navigat pînă în „Țara mirodenilor”.

Navigînd înapoi spre vest, de-a lungul extremității sudice a Africii, Diaz a văzut Capul care înainta adinc în mare. În amintirea furtunii care timp de două săptămîni bîntuise oceanul în zona aceea, navigatorul portughez l-a numit Cabo Tormentoso — Capul Furtunilor.

În decembrie 1488, Bartolomeu Diaz a ajuns înapoi la Lisabona. După ce l-a ascultat raportul, regele Juan II a poruncit însă ca faimosul promontoriu să fie numit Capul Bunei Speranțe, în-

nu s-a temut să iasă din nou cu corăbiile în larg pentru ca, într-adevăr, să intre în legendă: la 29 mai 1500 corabia lui Bartolomeu Diaz a dispărut fără urmă lingă Capul Furtunilor.

Poveștile care au început să circule după aceea au transformat moartea lui Diaz în „împlinirea voinței lui Dumnezeu”. Marinarii portughezi care se întorceau din Indii jurau pe toți sfinții că văzuseră cu ochii lor, în timpul unei furtuni, lingă capul Bunei Speranțe, corabia lui Diaz... În felul acesta a apărut în istoria navigației primul olandez zburător, eternul rătăcitor pe ocean.

Ca să fim drepti, extremitatea sudică a continentului african este un adăpost foarte potrivit pentru Adamastor, Spiritul Furtunilor nu s-a aflat niciodată în situația de a trebui să-și caute victime, căci acestea se găseau din belșug. I. A. Gonciarov a notat în cunoscuta lui carte de călătorii „Fregata „Pallada”:

„Am impresia că faimosului Cap al Bunei Speranțe îi e rușine parcă de marinarii pentru acest nume măgulitor și socotește de datoriu lui să amintească că mai înainte a avut un nume care i se potrivea mai bine. Căci, la drept vorbind, puține vase nu sint cuprinse de furtună în zona Capului Furtunilor.”

Iar mai departe:

„Stînci uriașe, aproape complet negre de vînt, înconjoară, ca niște creneluri de cetate, țărmul sudic al Africii. Se dă o veșnică bătălie între titani: mare, vînt și munți, valuri înalte cu o forță distrugătoare și furtuni aproape permanente”.

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj,
ortaj reportaj reportaj repor
ij reportaj reportaj reportaj

Mai mult, natura și-a bătut parcă joc de oameni, făurînd lingă Capul Bunei Speranțe un golf, cunoscut sub numele de Golful Mesei, unul dintre cele mai frumoase, dar în același timp dintre cele mai perfide din lume. Pe fundul lui și-au găsit mormintul sute de vase.

O lege a nobleței marinărești

— Știți că aici, lingă Capul Danger Point (o perfidă stîncă submarină, înscrisă acum pe toate hărțile maritime) — mi-a spus George Murdock, căpitanul (scotian) al vasului kuweitian „Ash-Shamia”, construit în U.R.S.S., pe care eu călătoream ca reprezentant sovietic pentru perioada de garanție — s-a născut celebra formulă: „Mai întii femeile și copiii”? Iată cum s-au petrecut lucrurile. În 1852, amiralitatea britanică a încredințat căpitanului Salmond, comandantul navei militare „Birckenhead”, misiunea de a transporta din Anglia la Capul Bunei Speranțe cîteva sute de soldați cu familiile lor. La 7 ianuarie al aceluiași an, „Birckenhead”, o fregată cu un deplasament de 200 de tone, avînd la bord 638 de călători, a părăsit deci Queenstown îndreptîndu-se spre coastele sudice ale Africii. La 23 februarie, corabia a aruncat ancora în golful Simons, unde guvernatorul a înminat căpitanului ordinul de a-și continua călătoria pînă în Golful Algoa. În consecință, în dimineața zilei de 26 februarie, după ce a sfîrșit toate prgătirile, vasul a ieșit iar în larg.

Prima noapte se anunța calmă și senină, cu stele uriașe strălucînd pe cer. Corabia a înconjurat Capul cu o viteză de 9—10 noduri; de la tribord se zăreau, la o distanță de trei-patru mile, stîncile costiere. Adierea slabă a unui vînt venînd din vest abia dacă se simțea.

Dar pe la ora 2 fregata s-a izbit în plină viteză de o stîncă submarină. Apa, care năvălea printr-o imensă breșă de la prora, a inundat fulgerător cabinele în care dormeau fără grijă soldații. Nefericiții abia au izbutit să iasă pe puntea superioară. Căpitanul Salmond a avut proasta inspirație de a da corabia înapoi, împrejurare care a grăbit deznodămîntul fatal. Dacă echipajul n-ar fi făcut încercarea de a mișca vasul din loc, ar fi putut fi lansate la apă toate bărcile de salvare. Cînd însă fundul corabiei a lunecat de pe stîncă, apa s-a infiltrat imediat în compartimentul bărcilor. Acum cumplitul sfîrșit era iminent. După două-trei minute, vasul a început să se scufunde. În plus, trinchetul și coșul de fum s-au prăbușit pe punte, strivînd mulți oameni.

La bordul vasului s-a stîrmit o panică de nedescris; oamenii au început să se calce în picioare unii pe alții ca să poată ajunge în bărcile de salvare. În momentul acela căpitanul a ordonat, cu un glas tunător, soldaților să se alinieze pe punte. Aceștia s-au supus, așezîndu-se în front. Toboșarii au început să lovească în tobe. Și atunci a răsunat celebrul ordin:

— Mai întii femeile și copiii!

Călătorii care aveau dreptul să se salveze primii au început să se îndrepte spre bărci. Nici un soldat nu s-a clintit din loc. Cele șase bărci n-au putut însă lua decît 184 de persoane. Restul de 454 au murit pînă la unul, dar printre ei nu se afla nici o femeie sau un copil. Regele Prusiei a ordonat ca împrejurările în care s-a scufundat „Birckenhead” să fie aduse la cunoștința tuturor regimentelor din armata lui, ca un exemplu de noblețe militară, iar Rudyard Kipling a închinat un poem dramei de la Danger Point.

Lev Skriaghin

Nikolai Voronkov :

Joc cu balonul

PROZĂ

Intenții bune

Îteșind la pensie, un colonel-inginer hotărî să se însoare. Evident, omul nu mai era la prima tinerețe. Împlinise șaiszeci de ani, dar arăta încă foarte bine. Era un bărbat impunător, chiar frumos s-ar fi putut spune, dacă n-ar fi fost puțin prea gras. În plus, avea o pensie bună și ceva bani puși de o parte la Casa de economii, asigurându-și astfel o poziție de invidiat față de armata femeilor trecute, armată care se predă, de obicei, ușor inamicului.

Din cauza specificului profesiei sale, colonelul nostru inginer trecuse, în cursul vieții, dintr-un oraș într-altul, nu se stabilise nicăieri pentru mai multă vreme și din cauza asta nu se însoarase și nu-și întemeiase o familie. Din același motiv, cercul lui de cunoștințe era foarte limitat atunci cînd a ieșit la pensie și a început să se gîndească la un cămin.

Această ultimă împrejurare se împotriva intențiilor sale. Dar, foarte curînd, el își găsi niște ajutoare de nădejde în câteva femei bătrîne din blocul în care locuia. Acestea începură să participe cu înflăcărare la căutările-i matrimoniale. Trebuie să spunem că, din toate timpurile, femeile sînt ulmitor de active atunci cînd se ivește posibilitatea de a mijloci o căsătorie. O asemenea solidaritate străveche, oricum, emoționează și incită. Am fi vrut să găsim explicația fenomenului, dar nici științele sociale, nici științele naturii nu ne dau lămuriri mulțumitoare. Rămîne doar să presupunem că această particularitate este rezultanta nobilelor însușiri ale sufletului feminin, înclinat spre romantism.

cartea
cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea

Oricum ar fi, intenția colonelului a găsit un puternic ecou în femeile din blocul lui. Extrem de activă era mai cu seamă Anna Ignatievna, vecina-i de apartament, care făcea tot ce-i sta în putință pentru a rezolva problema. A căutat și a izbutit să găsească cîteva femei, relativ tinere, care doreau să se mărite. Nu știa, însă, cum să le facă cunoștință cu colonelul. Acesta avea o fire închisă, incoruptibilă și respingea cu indignare instituția peșitului. Ca atare, Anna Ignatievna i-a propus să dea un ceai, la care avea să invite și candidatele ei, dar colonelul i-a respins planul categoric :

— Asta îmi amintește de „vederile” de altă dată. E peșitorie, sub altă formă. Stimată Anna Ignatievna, nu și iar nu ! Te rog, nu mă pune într-o situație pe care literatura noastră clasică a supus-o unei critici nădăcătoare.

Vecina i-a replicat, însă, nemulțumită :

— Dar ce-ți închipui d-ta, Piotr Ivanici, crezi că ai să te descurci fără o „vedere” ? Dacă ai fi mai tînăr și ai frecventa, să spunem, serile de dans de la casele de cultură, unde te-ai înfățișa pe deasupra și cu carnetul de economii în mînă, ar fi altceva. Dar dumneata nu te duci nicăieri. Cum vrei, atunci ?

Piotr Ivanici i-a răspuns aspru :

— Da, recunosc, situația mea nu e dintre cele mai ușoare. Dar socotesc că peșitul m-ar cobori la trecutul meu mic-burghez. Nu ! Nu ! Mai bine burlac decît să fac apel la un procedeu pe care Ostrovski, Pușkin și alții l-au înfierat fără cruțare.

Acest afront, cu referiri la literatura clasică, ar fi pus în incurcătură orice altă femeie, dar nu și pe Anna Ignatievna. Fără să se sinchisească prea mult de literatură, a dat o fugă pînă la o prietenă de a ei, care a sfătuit-o astfel :

— Înțeleg foarte bine sentimentele colonelului-inginer. Peșitul poate șoca un om de cultură. Trebuie să găsim ceva potrivit cu ideile lui. Nu de mult am făcut o pereche cu ajutorul teatrului. Am cumpărat bilete și i-am dat unul ei și unul lui. În sală, șezînd unul lîngă altul, au făcut cunoștință și după aceea s-au căsătorit. Fericirea lor nu cunoaște margini.

Anna Ignatievna s-a grăbit să comunice candidatului acest plan atît de ingenios. La început, acesta a fost încîntat de noutatea lui și a căzut pe gînduri. Ideea îi plăcea, drept care i-a spus vecinei :

— Da, o întîlnire civilizată îmi suride. Totuși, trebuie să pun o condiție. Fac cunoștință cu partenera mea de teatru numai dacă îmi place. Dînsa, n-are decît să facă la fel. Așa o să fim chit din punct de vedere moral.

Stabilînd și această condiție, Piotr Ivanici i-a dat vecinei, fără alte vorbe

de prisos, banii pentru cele două bilete. Ba a rugat-o, chiar, să se grăbească, deoarece fusese cîndva mare amator de teatru și acum ardea de nerăbdare să se întoarcă la vechea-i pasiune, sub noua-i formă.

Anna Ignatievna o trecuse, mai de mult, prima pe lista candidatelor, pe o anume Olga Fiodorovna. O femeie cuminte, de profesie medic cardiolog. Se despărțise de bărbatul ei, un avocat amarnic de bețiv, încă înainte de război. Iar acum, trecută de a doua tinerețe, suferea din pricină că, atunci cînd se întorcea acasă, n-avea cu cine schimba o vorbă.

Cu toate acestea, propunerea Annei Ignatievna a tulburat-o foarte mult. La început, și-a frînt chiar mîinile din pricina situației neplăcute, dat fiind că socotea că nu face să te duci la teatru cu asemenea intenții. Dar apoi a ris și a găsit chiar amuzantă această aventură teatrală, care nu obliga cu nimic.

În sfîrșit, biletele au fost cumpărate și înmîinate solemn celor doi combatanți.

Curînd a sosit și seara mult așteptată. Gătîndu-se mai mult ca de obicei, Olga Fiodorovna a întîrziat puțin și s-a așezat pe locul ei după începerea spectacolului.

Pe scenă, actorii interpretau o piesă contemporană, dar Olga Fiodorovna nu le urmărea jocul. La început n-a îndrăznit să-și ridice ochii, dar apoi și-a cercetat vecinul cu o privire piezișă. I s-a părut prezentabil și simpatic, dar el nu-i da nici o atenție. Atunci dînsa a înțeles că nu i-a plăcut. O privise și el, o singură dată, și se văzuse imediat că e stînjinit, începuse să tușească și chiar oftase, pe furie.

Olga Fiodorovna s-a simțit ofensată în sentimentele ei cele mai feminine. Dar, pentru a evita orice interpretare greșită, a început să-l urmărească cu atenție pe vecinul ei. Nu ! Nu era totuși nici o îndoială : era nemulțumit, enervat și era evident că-i părea rău de timpul pierdut. Începuse să caște fără jenă.

Zguduită de ofensa suferită, Olga Fiodorovna a părăsit grăbită sala de spectacol, fără să mai aștepte sfîrșitul primului act.

În ce-i privește pe Piotr Ivanici, după terminarea spectacolului s-a întors acasă negru la față de mîhnire. La toate întrebările vecinei, fie că nu răspundea de loc, fie că mormăia ceva, sub mustață. Se simțea și el, la rîndul lui, ofensat la culme de faptul că Olga Fiodorovna fugise din sală, arătîndu-și astfel indiferența față de persoana lui. De altfel asta îi făcuse să se simtă atît de stingherit.

Anna Ignatievna n-a izbutit să înțeleagă ce se întîmplase între ei. De abia a doua zi, după ce a stat de vorbă cu Piotr Ivanici și cu Olga Fiodorovna, a putut să-și dea seama cum se desfășuraseră lucrurile.

Din relatările lui Piotr Ivanici a rezultat că nemulțumirea și oftaturile lui se datorau exclusiv piesei foarte proaste și nicidecum Olgăi Fiodorovna. Mai mult, vecina lui de scaun îi plăcuse, ba chiar foarte mult. Se pregătise să stea de vorbă cu ea în pauză, dar dînsa plecase.

Oftînd ușurată, Anna Ignatievna s-a dus la Olga Fiodorovna cu gîndul să-i împace. Strădanțiile ei ar fi fost, neîndoiește, încununare de succes, dacă Olga Fiodorovna, avînd un bilet de odihnă, nu s-ar fi pregătit să plece în Caucaz. Din care cauză, împăcarea a fost amînată pînă la întoarcerea ei. Dar a-

colo, în Caucaz, Olga Fiodorovna a întîlnit un vechi prieten de-al ei, un marinar, și s-a măritat cu el.

Piotr Ivanici a fost foarte mîhnit de pierderea suferită și a jurat să nu mai calce în nici un teatru pe a cărui scenă s-ar juca piese contemporane proaste.

Și s-a ținut de cuvînt, dar de însoțit tot s-a însoțit. Ba chiar cu Anna Ignatievna, vecina lui. A fost pentru toată lumea o căsătorie neașteptată.

Mihail Zoșcenko

EXEGEZE

Simenon și editorul lui

Numele lui Georges Simenon apare tot mai frecvent în presa literară sovietică, fie prilejuit de apariția vreunui nou roman tradus în limba rusă, fie în legătură cu exegezele criticii literare care încearcă să descifreze nu atît „misterul” romanelor sale, cît „misterul” scriitorului. Într-adevăr, opera lui Simenon, aflată la confluența mai multor genuri, deși dominată de patina polițistă ce i-a asigurat imensa-i popularitate, continuă să intrige și să-i pună în incurcătură pe criticii literari de pretutindeni, inclusiv pe cei din Uniunea Sovietică. Atenția acestora din urmă a fost atrasă, poate, și de referirile constante ale lui Simenon la Gogol, Tolstoi, Dostoievski și Cehov care, după cum mărturisește el, i-au influențat creația.

Caracterul deconcertant al romanelor lui Simenon s-a vădit de la bun început, cum amintește un articol din „Literaturnaia Gazeta”, apărut sub semnătura lui E. Șraiber. Autorul articolului citat reproduce următoarea mărturie a lui Simenon :

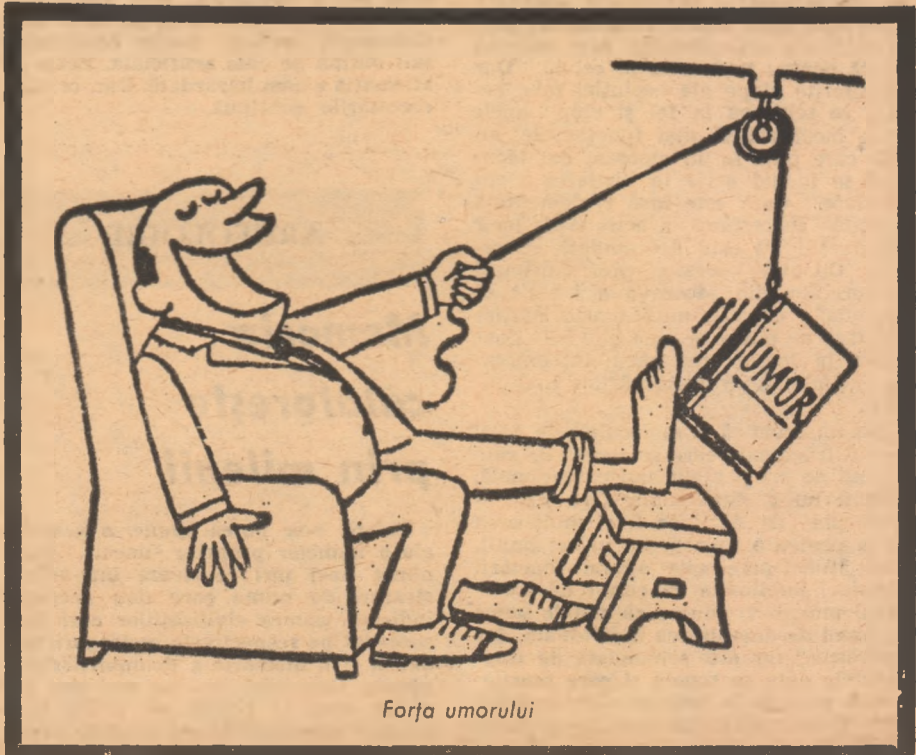
„Îmi aduc aminte de o întîmplare amuzantă. Cînd am scris primele două romane despre Maigret și le-am trimis viitorului meu editor, Fayard, după cîteva zile acesta m-a chemat la el și mi-a spus :

— Dragul meu, am citit amîndouă romanele. La drept vorbind, nu sînt romane polițiste. Mai întîi, pentru că nu sînt concentrate în jurul unei singure probleme, ca o partidă de șah. În al doilea rînd, eroul principal e un om simplu, fără calități excepționale. Nu-i nici frumos și nici puternic. Iar toate celelalte personaje nu sînt nici foarte bune și nici foarte rele. Nu există nici intrigă amoroasă. Și totul se termină prost.

M-am așteptat — a povestit în continuare Simenon — ca editorul să-mi înapoieze manuscrisele, dar el a încheiat așa :

— Trimite-mi în fiecare lună un roman de felul ăsta. Deși mă tem că totul s-ar putea termina cu o catastrofă pentru mine.”

Și un amănunt autobiografic. Înainte de a se dedica definitiv literaturii, Simenon a fost, rînd pe rînd : marinar, căpitanul unui vas de pasageri, cofetar, argat la o fermă, în care calitate a învățat multe alte profesii auxiliare...

Forța umorului

BIOLOGIE

Din nou în căutarea homunculului

Cum se dezvoltă dintr-o singură celulă un întreg organism? Această întrebare a fost pusă pentru prima oară pe vremea lui Aristotel. Dar neputând să găsească atunci o explicație plauzibilă, învățații credeau că fiecare celulă-ovul adăpostește un minuscul organism gata format. Fericita iluzie s-a năruit însă, definitiv în secolul al XIX-lea.

Atunci, în fața cercetătorilor s-au ridicat probleme atât de complexe, încât soluționarea lor nu mai sta în puterea unui singur experimentator, a unui singur laborator și nici chiar a unui singur institut. Dar ce se știe astăzi despre modul cum ia naștere dintr-o singură celulă un întreg organism? Geneticienii încearcă să înțeleagă acest mister „divizind” și împreunând din nou molecula de acid dezoxiribonucleic în

delimitat exact obiectul diverselor științe, chiar și al celor mai puțin complexe ca biologia evoluției. Prof. Alexandr Neifah din Moscova este, de pildă, biochimist, ceea ce nu-l împiedică însă să utilizeze și el un limbaj „genetic”, să se ocupe și el de probleme legate de reglare, de căutarea mecanismelor care comandă probabil crearea macromoleculilor de proteine. Oncologul Iuri Vasiliev pare să urmeze o altă cale de cercetare. Dar și în acest domeniu cercetătorii trebuie să descopere mai întâi mecanismele reglării pentru a putea mai apoi cunoaște tragicul proces al evoluției celulelor maligne, sensul concret „material” al modificărilor care le face să uite legile care guvernează organismul.

Această problemă esențială apropie

Dorind să dezlege taina nașterii organismului din celulă, cercetătorul italian Petrucci a izbutit, se știe, să realizeze un embrion uman in vitro.

care este „schitat” planul de construire a organismului. Biochimistii studiază sensul activității genelor — complexa migrare a materiei pe care ele o comandă, — prin intermediul atomilor marcați, acești originali vinători care pătrund în adâncurile celulei, inaccesibile chiar celor mai sensibile microscopie moderne! Biofizicienii, imunologi, morfologi, savanți din multe specialități biologice și-au unit și ei eforturile în aspirația unică de a descoperi mecanismul formării vieții, de la naștere până la moarte.

La început, problema a fost studiată la nivelul organismului, al unor organe și țesuturi considerate separat, pentru ca astăzi experimentatorii să-și îndrepte investigațiile spre celule, microstructuri, în sfârșit, spre moleculele din care e construit în ultimă instanță tot ce e viu.

De multă vreme se știe că unele fragmente ale A.D.N.-ului se „cuplează” și „decuplează”. Informația ereditară care determină marea varietate de proprietăți ale organismului este înscrisă odată pentru totdeauna în celulă. Dar în diferite etape ale evoluției sale, celula se schimbă în fel și chip: unele gene încetează să mai funcționeze, altele care până la un moment dat tăcuseră se includ activ în dirijarea vieții celulare. Cum este însă reglementată această succesiune a activității lor? Răspunsul nu este deocamdată cunoscut. Cu toate acestea, prof. Gheorghî Gheorghiev din Moscova a izbutit să „prindă” capătul unui foarte subțire fir care ar putea — cine știe? — contribui la descurcarea ghemului extrem de încilcit al transformărilor moleculare.

S-a observat că în moleculele de ADN există fragmente care se repetă de sute de mii de ori și altele unice. Rațională, natura nu creează nimic fără rost — molecula de ADN ar fi și mult prea mică pentru a suporta un balast inutil. Dar atunci care este sensul repetării genelor? Explicația pe care o dă profesorul moscovit, anume că genele unice răspund de dezvoltarea individuală, dar „cuplarea” lor este comandată de fragmentele care se repetă și care reacționează prompt la nevoile organismului, are deocamdată un caracter ipotetic.

În clipa de față e tot mai greu de

sferile de preocupări ale biologilor de diferite profiluri. Iată de ce la o recentă conferință internațională a embriologilor care a dezbătut rolul hormonilor în evoluția organismului, crearea hibrizilor intercelulari etc., reglarea a fost tema principală.

E încă puțin probabil că rezultatele cercetărilor teoretice vor putea intra într-un viitor apropiat în practica clinică; ele clădesc însă baza necesară fără de care nu poate fi concepută evoluția medicinei de mine. De altminteri, unele experiențe trec de pe acum granițele laboratorului.

Știința modernă nu poate deci transforma (încă) în realitate visul lui Goethe de a crea omul în eprubetă. Deși un specialist englez, prof. Edwards, a izbutit să replanteze în organismul unei femei un ovul fecundat artificial. Unii comentatori au spus că prof. Edwards ar fi realizat homunculul secolului XX, adică, omulețul, mai exact ființa asemănătoare omului, pe care însă alchimistii evului mediu nădăjdiau să-l obțină pe cale artificială. Poate că afirmația e cam hazardată. Dar, oricum, cercetările continuă.

ARHEOLOGIE

Memoria călătorește prin milenii

Există, s-ar putea spune, o arheologie a numelor proprii; uneori, toponimia unei țări revelează într-adevăr straturi de nume care dau prețioase indicații asupra civilizațiilor care s-au succedat pe respectivele meleaguri. Dar există și o memorie a denumirilor dispărute. Denumiri care nu mai sînt utilizate, care se referă, de pildă, la o așezare abandonată, pot persista în memorie și să se transmită din generație

în generație. În felul acesta pot ajunge până la noi.

Reminiscențele de asemenea natură sînt cunoscute mai de mult. La un moment dat s-a încercat, de pildă, să se afle la ce așezare ar putea corespunde denumirea al-Haisa, dintr-o cronică arabă, din secolul X, desemnind un post așezat pe țărmul Hadramentului, în sud-estul Arabiei. După cercetări asidue s-a descoperit că era încă frecvent utilizată de pescarii din regiune spre a numi actualul port Mukkalla. Cu alte cuvinte, vechiul nume a persistat un mileniu.

Tot așa, în India, în podișul Dece an, țărani și păstori cunosc și acum vechile nume ale movilelor de cenușă, care sînt foarte numeroase în regiune, deși de 3000 de ani nu se mai fac. Sau un alt exemplu, care privește tot India: în sudul peninsulei Gujarat, între Bombay și Indus, în cursul lucrărilor unei expediții arheologice, conducătorii acesteia au stat într-o zi de vorbă cu un țăran bătrîn. Îl întîlniseră aproape de un altar închinat lui Sikotari Maia, zeita ocrotitoare a marinarilor și așezărilor de pescari. În cursul convorbirii, bătrînul a furnizat atîtea amănunte despre obiceiurile marinărești ale ținutului, despre traseele vaselor de astăzi, despre ceea ce făceau corăbiile și piloții din alte vremuri, încît pînă la urmă arheologii l-au întrebat dacă n-a auzit vreodată de nume ca Meluhha, Magan sau Dilmun. Sînt denumiri întîlnite în cele mai vechi texte mesopotamiene, textele sumeriene și accadiene. Ele desemnează ținuturi depărtate sau porturi cu care locuitorii Mesopotamiei aveau relații comerciale; sînt, cu alte cuvinte, denumiri uitate de 4000 de ani și mai bine.

De aceea, locurile sînt foarte greu de identificat. Pentru Dilmun fusese propus Bahrein sau alte puncte din Golful Persic, dar și valea Indusului. Bătrînul indian a deschis însă o nouă pistă de cercetări. Cînd i se rostise Meluhha și Magan nu reacționase. Cînd a auzit însă de Dilmun a spus:

— Da, de numele ăsta știu. Corăbiile noastre plecau de multe ori într-acolo. E un nume vechi cu care era numit un port aflat undeva lingă Gogha sau Bhavnagar (două orașe din ținut). Poate că era chiar Gogha. Dar nu ne mai amintim unde era”.

E greu de crezut că bătrînul muzise de cercetările sumerologilor. Și, desigur, mărturia poate fi și întîmpătoare. Dar, oricum, avem de a face cu un nume care a făcut o călătorie de 4000 de ani în memorie. Iar faptul merită cu atît mai mult semnalat cu cît nu de mult s-a anunțat că lingă Gogha a fost într-adevăr descoperită o așezare care ar fi putut fi odinioară un port aflat în legături de afaceri cu Sumerul.

ZOOPSIHLOGIE

Un mit care se spulberă?

În toată lumea s-a scris mult și de multe ori despre uimitoarea inteligență și sociabilitate a delfinilor, despre capacitatea lor de a „conversa” între ei și chiar cu omul. La timpul lor, respectivele date furnizate de cercetători au trezit un mare ecou. Mai puțin — și pe nedrept — s-a scris însă despre însușirea de a comunica între ele a altor animale, care dovedesc în felul acesta că posedă, la rîndu-le, o inteligență ce încetează astfel de a fi un apanaj exclusiv al delfinilor. Într-un recent articol publicat în presa sovietică de specialitate, Serghei Klumov, doctorand în științe biologice, a adus o sumă de interesante amănunte menite să contribuie — după părerea autorului — la modificarea opiniei că în lumea animală numai Delphinus delphis ar avea o inteligență superioară.

Cunoașterea începe acolo unde începe comparația. Să comparăm dar, ne invită Serghei Klumov, delfinii cu alte animale marine și terestre demne de un studiu atent și să vedem dacă într-adevăr sînt chiar atît de ieșit din comun cum se spune, dacă dispun de însușiri pe care nu le au alte animale. Sînt, oare, delfinii singurii în stare să anunțe furtuna, cu tumbela lor jucăușe deasupra valurilor? Nu, ne îndreptățește Klumov. În ultimul timp s-a dovedit că meduza, deși aflată pe o treaptă de dezvoltare mult inferioară, „se pricepe” și ea să anunțe timpul urît. Pentru a nu fi proiectată pe țărm ea se afundă, ca și multe alte specii de pești. La mari adîncimi, vestind astfel dezlănțuirea elementelor. De unde

știa știința știința știința știința
știința știința știința știința
știa știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința

„știe”, însă, că va veni furtuna? Acum trei decenii, acad. V. Șuleikin a descoperit... „Vocea mării”. El a arătat că atunci cînd vîntul suflă în rafale deasupra valurilor, la suprafața mării se formează infrasunete, sunete joase, relativ puternice, cu o frecvență de 0,1—6 hertzi, imperceptibile pentru om. Luînd naștere într-un sector sau altul al oceanului, infrasunetele se propagă rapid, fiind percepute de unele viețuitoare, printre care și delfinii.

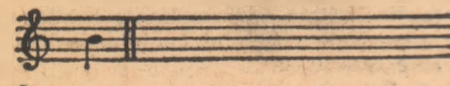
Tot despre delfini se mai spune că ar poseda o forță de localizare similară cu sonarul. E adevărat. Dar numai ei? Animalele care au un astfel de simț sînt destul de numeroase. Și în

Coibal ca. e a. e. m. siunea de a fi sentinelă este foarte priceput cînd e vorba să vestească apropierea primejdiei. Iată cîteva din semnalele sale:

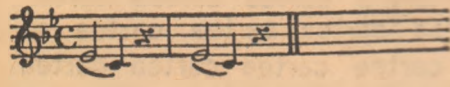
kau
Alarmă!

ka
Pericol!

kakakaka kau
Oameni cu puști!

kau kau
Uliul, uliul!

primul rînd liliacul. Mai puțin voluminos decît al delfinului, „instrumentul” de localizare al liliacului este de o extremă siguranță, ajutîndu-l să înhațe insectele în întunericul cel mai desăvîrșit. În zbor el emite semnale cu o frecvență de 50.000 hertzi, numărul impulsurilor fiind în mod obișnuit de 20—30 pe secundă și de 250 în apropierea insectei, încît „instrumentul” nu e de fel inferior celui al del-

tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica tel
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica t
tehnica tehnica tehnica
tehnica tehnica tehnica t

finului, ba, poate, chiar superior. Dar ecologia caracterizează și alte animale ca: numeroase specii de foci, cașalotul și păsările, care o folosesc în zborurile lor migratoare.

Și acum, să vedem cum stăm cu „limba” delfinilor. Au ei, oare, întradevăr un limbaj? Da, dar ce trebuie înțeles prin acesta? Cercetătorii au stabilit că e vorba de semnale sonore diferite prin frecvență, intonație, timbru și semnificație, care servesc pentru diverse comunicări: alarmă, disperare, descoperirea prăzii, bucurie etc. Majoritatea zdrobitoare a animalelor, de la nevertebrate la mamifere — remarcă Klumov — dispun și ele, însă, de un limbaj sub formă de semnale sonore. E cazul insectelor, crustaceelor, peștilor etc. Foarte recent, un savant a stabilit că zăvozii de diferite rase cunosc aproximativ 170 de „dialecte” și că sunetele emise de o rasă nu pot fi înțelese de altele. Iar prof. Indighina-Kof, care a studiat îndelung mai-muța antropoidă, a descoperit că cimpanzeul emite 23 de semnale sonore. Încît, utilizînd metoda comparației, Klumov afirmă că, în ce privește numărul semnalelor utilizate, delfinii nu au nici o superioritate față de alte animale.

Cea mai răspîndită legendă este însă aceea despre inteligența lui Delphinus delphis care, în anume împrejurări, își poate procura prada ascunsă printre stînci cu „unelte” (clești de fund osoși, cu care sondează crăpăturile). În îndepărtatele insule Galapagos există, însă, o pasăre care procedează identic, stîrnind insectele din orificiile copacilor cu un spin de cactus pe care-l manevrează cu ciocul. De asemenea, cimpanzeii vinează termitile cu crengi subțiri pe care le introduc în cuib; insectele se cramponează de băț, care apoi este scos afară. Cu prilejul unei vizite la Moscova, prof. Remy Chauvin, specialist în psihologia animalelor, a fost întrebat ce părere are despre inteligența delfinilor. „Este la nivelul cîinilor sau, poate, întrucîtva superioară”. Se pare că e o apreciere justă — este de părere Serghei Klumov — bazată pe analiza lucidă a tuturor cercetărilor și experiențelor.

În cursul ultimilor ani, savanții au ajuns la concluzia că la animalele care au o anumită inteligență memoria nu este altceva decît o memorie a imaginilor. Pe baza acestor procese figurative, proprii tuturor animalelor superioare, se produc și reflexele condiționate. Animalele posedă facultatea de a generaliza observația, de a-și însuși noi obișnuințe în conduită și a-și aminti de experiența trăită. O astfel de conduită permite să se afirme că animalele gîndesc. Și deși gîndirea omului nu poate fi nici pe departe pusă în balanță cu aceea a animalelor, este evident că cea de a doua este un prototip al primei, oricît de puțin cuprinzătoare ar fi ea.

FIZIOLOGIE

Indispensabilele amigdale

Cine ar fi crezut? Coșmar al tuturor mamei și pînă nu de mult țap lăpășitor al tuturor greutăților legate

de vîrsta copilăriei, amigdalele par a începe să fie clasate printre organele cele mai prețioase ale organismului. Această nouă orientare este imprimată de o echipă de pediatri de la spitalul Buffalo al universității statului New York și a făcut numaidecît inconjurul lumii.

Multă vreme, micile aglomerări de țesut spongios din gît au fost socotite numai un rezervor de microbi. Alungați de restul organismului — se credea — microbi se refugiază în amigdale, pîndind cea mai mică ocazie spre a porni din nou la atac și împiedicînd o vindecare reală. Răcelile repetate, înfirzările în creștere, greutățile survenite în școală — toate erau puse pe seama amigdalelor. Soluția părea să fie una singură: operația. Mai mult, se credea că această evoluție era într-o asemenea măsură fatală, încît extirparea amigdalelor începuse a fi făcută chiar preventiv.

Dar cercetările din ultimii ani asupra imunității au atras atenția că amigdalele sînt alcătuite, la urma-urmei, dintr-un țesut limfoid. Or, acest țesut este un producător activ de globule albe, iar globulele albe devorează microbii. Departe de a fi deci un izvor de infecție, amigdalele, bineînțeles atît timp cît sînt sănătoase, pot să joace un rol important în protejarea organismului de maladiile infecțioase. Încît acum se impune din ce în ce mai viguros concluzia că amigdalele nu trebuie operate fără motiv serios, adică numai atunci cînd sînt foarte inflamate sau foarte infectate, devenind realmente un depozit permanent de infecții. Altminteri, ni se spune, scoaterea amigdalelor nu ar fi însoțită de nici un avantaj pentru organism.

De altfel, de multe ori amigdalele erau considerate „suspecte” la copii numai pentru că erau „prea mari”. Ultimele cercetări arată însă că e vorba de un fenomen cît se poate de normal. Amigdalele sînt mai dezvoltate la copiii mici și scad apoi ca volum în adolescență.

O seamă de experiențe de ultimă oră par și ele să confirme cu brio noua orientare. Se știa că în cazul unui atac de poliomielită virusul avea tendința să prolifereze în țesutul amigdalian. Cauza este însă — s-a aflat acum — că amigdalele joacă un rol hotărîtor în formarea de anticorpi împotriva virusului poliomielitei. Dr. Ogra, de la spitalul amintit, a experimentat pe un grup de copii vaccinați de un an împotriva maladiei cu un vaccin pe bază de virus viu. La o parte din acești copii se procedase între timp la ablațiunea amigdalelor. La examenul făcut s-a constatat că la aceștia din urmă coeficientul de anticorpi din sînge scăzuse sensibil în comparație cu copiii care nu fuseseră operați, ba în unele cazuri anticorpii dispăruseră chiar definitiv.

Proba contrarie a fost făcută apoi vaccinînd un alt grup de copii dintre care unii fuseseră operați de amigdale, iar ceilalți le păstraseră. După două luni; jumătate, coeficientul de anticorpi din sînge era de patru ori mai mare la cei din urmă.

Așadar, ceea ce-i nou și important în materie este că amigdalele joacă un rol specific în apărarea organismului împotriva virusurilor și cu atît mai important cu cît nimic nu spune că această acțiune se mărginește la virusul poliomielitei. Acum, cînd virusurile sînt tot mai mult incriminate ca fiind la originea cancerului, specialiștii sînt înclinați să creadă că amigdalele au și un rol protector împotriva teribilei maladii.

Evident, constatările de mai sus se află deocamdată în stadiul de ipoteză.

„BIT-1”, un nou „profesor electronic” realizat la universitatea din Lvov. Este destinat examinării studenților prin intermediul indicatoarelor cifrice luminoase

Foto: B. Kriștul (A.P.N.)

Dar ele par, în orice caz, destul de întemeiate spre a împiedica ablațiunea amigdalelor sub un pretext facil, mai ales astăzi cînd progresele chirurgiei fac operația ușoară și lipsită de pericole la orice vîrstă.

Iuri Ribakov

PSIHOLOGIE

Promptitudinea mai presus de orice

— Testul celor 60 de secunde —

Unii psihologi contemporani consideră că pentru omul modern este mai importantă prezența de spirit, promptitudinea în luarea hotărîrilor și găsirea soluțiilor, decît judecarea „la rece”, care are de obicei un mecanism mai lent. În acest sens au fost propuse teste simple care nu solicită atît o gîndire profundă, cît o vioiciune mintală.

Încercați și dv. să răspundeți repede, în cel mult un minut de fiecare dată, la întrebările de mai jos, pentru a vă verifica inteligența spontană.

1. De cîte ori trece minutarul unui ceasornic în 24 de ore peste acul care arată orele?

2. O cameră este așezată cu toți cei patru pereți la nord. Unde e situată camera?

3. Un cîine intră într-o pădure lungă și lată de 4 mile. Cîte mile poate intra cîinele în pădure?

4. Un om pleacă din orașul A spre B cu bicicleta, iar altul din B spre A cu mașina exact la aceeași oră, pe aceeași șosea. Cînd se vor întîlni, care va fi mai aproape de A?

5. Pentru o revistă s-a plătit un leu plus încă o jumătate din costul ei. Cît costă revista?

6. Un melc vrînd să iasă din fundul unui puț adînc de 10 metri, urcă cîte doi metri în fiecare zi, iar în fiecare noapte coboară cîte un metru. În cît timp va ajunge melcul la capătul de sus al fîntinii?

7. O odaie are patru colțuri cu o pisică în fiecare colț, trei pisici în fața fiecărei pisici și o pisică pe fiecare coadă de pisică. Cîte pisici sînt în acea cameră?

8. Dacă la New York plouă la 12 noaptea, credeți că peste 72 de ore poate fi în același oraș timp frumos, cu soare?

9. Un croitor taie o bucată de stofă în 20 de bucăți de cîte un metru. Știînd că face o tăietură în 5 secunde, în cîte secunde va tăia toată stoffa?

10. Doi bărbați, fiecare cu fiul său, intră într-o cofetărie și consumă cîte o prăjitură în valoare de 3 lei. Ei plătesc 9 lei și totuși fiecare a mîncat o prăjitură și a plătit-o. Cum e posibilă această... performanță?

11. Ce costă mai mult: un kilogram de monede de 25 de bani sau o jumătate de kilogram de monede de 5 bani?

12. Într-un sac sînt 14 perechi de ciorapi: 7 albe și 7 negre. Care este minimumul de ciorapi ce trebuie să scoată cineva cu ochii închiși, pentru a fi sigur că are printre ei o pereche de aceeași culoare?

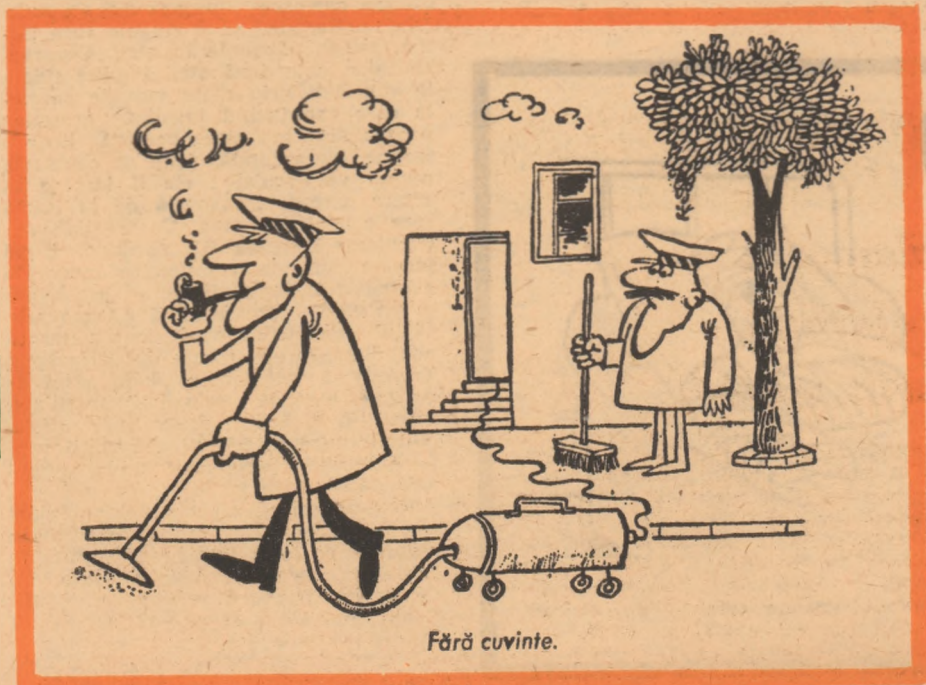
13. Într-o farfurie sînt cinci mere. Cinci copii iau fiecare cîte un măr și în farfurie mai rămîne unul. Credeți că e posibil?

14. Cînd tatăl avea 31 de ani fiul avea 8 ani. Astăzi tatăl este de două ori mai în vîrstă decît fiul. Cîți ani are fiul?

15. Cît face o jumătate împărțită la o jumătate?

Dacă aveți 12-15 răspunsuri prompte = excelent; 10-11 = foarte bine; 7-9 = bine; sub 6 este loc destul pentru mai bine.

Pentru corectare, apelați la răspunsurile exacte din pagina 11-a.

Fără cuvinte.

CUM NE HRĂNIM

Atenție, gurmanzi!

„Nu m-am sculat niciodată sătul de la masă” — spunea Hippocrat, părintele medicinei. Este un principiu care, dacă ar fi respectat, ar duce la evitarea multor neajunsuri. Într-adevăr, cîți dintre noi se pot abține să nu mănince un aliment care le place, chiar dacă sînt sătui. Dar aceste „mici suplimente” duc cu timpul la creșterea greutății peste limitele admise. S-a stabilit astfel că o felie de pîine cu unt mîncată zilnic „în plus” aduce un exces ponderal de 10% într-un an: de la 60 kg la 66!

Dar plăcerea mîncării are și alte consecințe. Mîncărurile savant pregătite, întrecînd uneori cele mai complicate operații de chimie, sînt un factor agresiv pentru tubul digestiv. Ele nu numai că nu ușurează procesul digestiei, dar supun stomacul, intestinalele și glandele anexe la un efort care nu poate fi susținut la longue fără consecințe.

S-a mai spus că regimul alimentar puțin variat și sărac din timpul războiului care a creat infometări și carențe alimentare, a făcut în schimb să se vindece numeroase boli ale sferei digestive. Nu înseamnă, desigur, că soluția ar fi să ne reîntoarcem la „regimul de război”. Dar nu încapă îndoielă că alimentația gătită simplu și sobru este mult mai igienică decît cea complicată și rafinată.

Bucătăria modernă cuprinde meniuri bogate în grăsimi, prăjite sau neprăjite, rețete tradiționale cu rințasuri, ceapă prăjită în untură sau untdelemn. Poate mulți dintre noi, chiar fiind sănătoși, am simțit efectele dăunătoare ale acestor mîncăruri: arsuri, eructații, greutate sau dureri în stomac, gust neplăcut în gură, digestie grea etc. Dar ceea ce se cunoaște mai puțin sînt efectele consumului îndelungat timp de ani de zile al acestor alimente. Cu timpul pot să apară anumite tulburări, nu numai digestive ci și metabolice, inițiind suferințe cu caracter cronic, uneori ireversibile. Se știe astăzi că supraalimentația și alimentele „grele” sînt un factor favorizant și determinant în producerea obezității, diabetului, aterosclerozei.

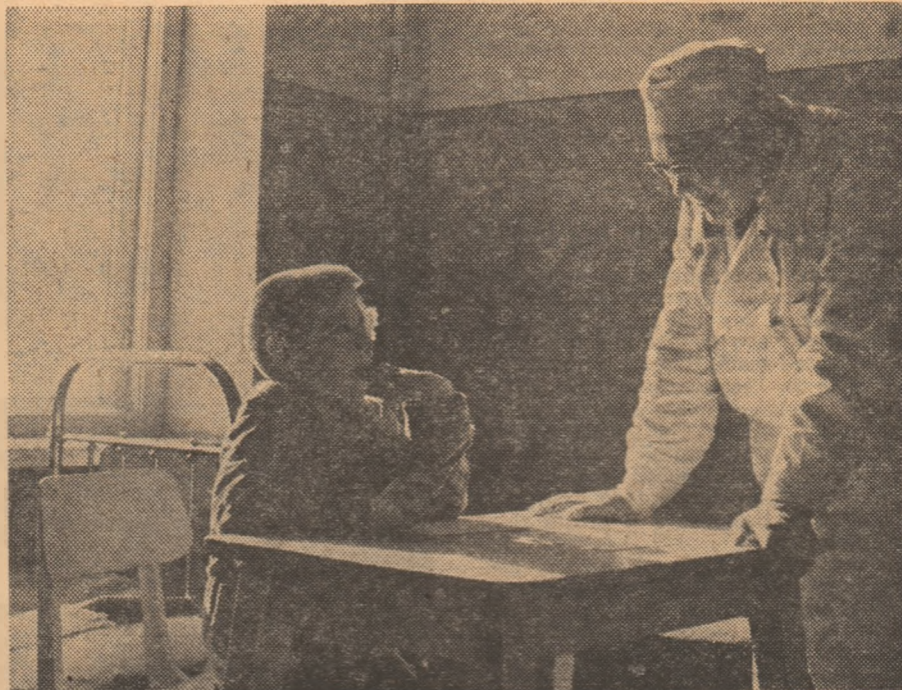
Dacă acestea sînt consecințele gastronomiei rafinate asupra organismului celor sănătoși, ele sînt și mai severe asupra celor bolnavi. Ulcerul, gastrita, bolile veziculei biliare impun regimuri specifice „de cruțare”. Bolnavii suferinzi de boli cardiace, hipertensiune arterială, boli de rinichi vor evita alimentele picante și pentru a nu mări necesitatea de lichide în organism. În afecțiuni foarte răspindite ca nevroza astenică și hipertiroidismul alimentele condimentate vor fi interzise pentru a nu mări excitabilitatea nervoasă pe care o au respectivii bolnavi.

Dr. Igor Belousov

PRACTIC

Ce facem
in epistaxis

Epistaxisul sau hemoragia nazală este o afecțiune destul de frecventă. De obicei se produce la o singură nară. Cauza cea mai obișnuită este un

Datorită prof. Eroșevski, băiețelul își va recăpăta vederea

Foto: M. Alpert (A.P.N.)

traumatism local: lovituri, zgrieturi, scărpinături în nas etc. Cauzele generale sînt: tensiunea arterială crescută (de obicei la persoane în vîrstă), unele boli de rinichi, insuficiența hepatică, icterul, boli de sînge (purpura, hemofilia, leucemia); de asemenea unele boli infecțioase ca: febra tifoidă, tifosul exantematic, scarlatina, difteria, gripa pot începe, cu epistaxis.

Tratamentul epistaxisului trebuie aplicat de urgență. Există o singură excepție de la această regulă și anume: la persoanele cu hipertensiune arterială nu ne vom grăbi să oprim epistaxisul din primele clipe, pentru că pierderea de sînge pe nas produce o scădere a tensiunii arteriale și astfel bolnavul se va simți mai bine. Și în acest caz, însă, cînd hemoragia nu se oprește singură, iar bolnavul devine palid și pulsul se accelerează, vom interveni pentru oprirea sîngerării.

Iată cîteva măsuri practice pe care e bine să le cunoaștem.

În primul rînd bolnavul va fi pus să-și sufle nasul încet, nară cu nară, pentru a se degaja fosele nazale de cheagurile de sînge.

După aceea, dacă e vorba de un epistaxis ușor, vom încerca compresiunea nazală. Se face astfel: apăsăm cu degetul mare aripa nazală pe sept și se comprimă astfel degetul pe un „plan tare”. Vom menține această apăsare timp de 5—10 minute după care vom retrage degetul foarte încet. În acest fel un epistaxis ușor se oprește, căci prin apăsare se formează un mic cheag de sînge cu rol de „tampon”.

Dacă epistaxisul nu se oprește prin compresiune digitală trebuie aplicat un tamponament în interiorul cavității nazale. Tamponamentul interior dă aproape întotdeauna rezultatele așteptate, dar această manevră nu poate fi făcută decît de un medic O.R.L. Tamponamentul aplicat de medic se menține în nas 24 sau 48 de ore după gravitatea epistaxisului. Extragerea lui e bine să fie făcută tot de medicul O.R.L.

În afară de aceste măsuri, se va recomanda bolnavului și un tratament medicamentos constînd din substanțe hemostatice: clorură de calciu 10% intravenos sau în soluție, din care se vor lua trei linguri pe zi, vitamina K fiole intramuscular, vitamina C etc.

Bolnavul va bea lichide multe și dulci pentru înlocuirea masei de sînge pierdută și va sta în repaos. După ce epistaxisul a fost oprit, bolnavul va consulta în orice caz un specialist O.R.L. care va aprecia cauza hemoragiei și va indica măsurile cele mai adecvate pentru prevenirea accidentului în viitor.

Dr. Viktor Klin

CARDIOLOGIE

Odihna inimii

Inima omului sănătos are o importantă capacitate funcțională. Într-adevăr această „pompa” de mărimea unui pumn și care cîntărește cam 350 g este capabilă de performanțe uimitoare. După calculele unor specialiști, în 60 de ani, timp în care bate de 2,5 miliarde de ori, inima pompează în organism peste un sfert de milion de metri cubi de sînge. Numai o singură cămăruță a ei — ventriculul stîng — efectuează în acest timp o muncă de aproape 240 milioane kgm, ceea ce ar echivala cu ridicarea unui vagon de 33.000 kg la o înălțime de 7300 m.

Care este secretul acestei prodigioase activități?

Desigur, explicații fiziologice există. Inima este o impletitură de fibre musculare foarte bine irigată. Imediat după ieșirea arterei aorte din ventriculul stîng, se desprind din ea două ramuri care înconjoară suprafața inimii ca o coroană (fapt pentru care au fost numite arterele coronare) și care se divid apoi în ramuri din ce în ce mai fine, formînd o rețea bogată de vase capilare în jurul fibrelor mușchiului cardiac. În felul acesta se poate realiza o permanentă hrănire cu sînge oxigenat a mușchiului cardiac.

Modul de funcționare a inimii asigură pe de altă parte realizarea unei imbinări perfecte între activitate și repaos. Atriile și ventriculele cardiace nu se contractă niciodată în același timp. Cele patru cămăruțe lucrează alternativ două câte două. Ciclul contracției cardiace durează 0,8 secunde. Din vasele care aduc sîngele spre inimă, acesta pătrunde în atriile. Contractîndu-se, cele două atriile împing sîngele simultan prin niște valvule speciale care se închid imediat ermetic: pentru aceasta este necesară doar o zecime de secundă. Apoi se contractă numai ventriculele; ele îl împing în artere care îl transportă de la inimă spre celelalte organe. Contractia ventriculelor durează 0,3 secunde. După aceasta survine o „relaxare” generală a atriilor și ventriculelor — așa-numita pauză — care durează 0,4 secunde. Ciclul contracției cardiace s-a terminat, după care e reluat de la început. Trebuie să menționăm că, în afară de pauza datorită relaxării cardiace, există și repaosul „accesoriu”, atriile odihnindu-se în timpul activității ventriculelor, iar ventriculele în timpul activității atriilor.

Reiese deci că afectarea unora din aceste „compartimente” ale activității cardiace poate fi fatală: defecțiuni în circulația coronariană (coronarite, infarct), în structura valvulelor (insuficiență mitrală, stenoză etc.), în ritmul inimii (aritmii).

Dr. I. Sovetov

esculap
esculap esculap
esculap esculap escula
esculap esculap esculap es
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap escu
esculap esculap esculap e
esculap esculap esculap escula
esculap esculap esculap e

Poșta medicului

BERBECARU ANA — Marila, jud. Caraș-Severin: Aceste dureri reumatoidale rămîn de obicei, ca o sechelă inevitabilă, la locul fracturii. De aceea un tratament cu onctiuni cu nămol rece la Techirghiol sau Amara, alternînd cu aplicații de curenți diadinamici (sau magnetodiflux), ar ameliora evident durerile.

DOBRIŢ MIRCEA — Com. Holboacă, jud. Iași: În cuperoză și acnee se vor evita variațiile bruște de temperatură, de la cald la rece. Din regimul alimentar vor fi suprimate: alcoolul, vinul, mezelurile, condimentele, cărnurile conservate, vor fi limitate grăsimile, făinoasele. Alimentația va cuprinde mai ales legume verzi, fructe, salate. La sfîrșitul mesei se va bea o ceașcă cu infuzie de hamamelis. Dimineața și seara se vor aplica pe față comprese calde de flori de tei sau mușețel (25 g flori de tei sau mușețel la 1/2 litru apă, se fierb 5 minute, se lasă în repaos alte 5 minute, apoi se filtrează). Dimineața se va unge pielea cu următoarea pomadă: Rp. T-ra de hamamelis 20 picături, t-ra de hidrastis 20 picături, t-ra de canadensis 10 picături, ihtiol 1,50 g, oxid de zinc 6 g, lanolină 6 g, vaselină 8 g. În unele cazuri se aplică crioterapia (zăpadă carbonică) sau electrocoagularea.

OLARU — Miercurea Ciuc: Rezultatele examenelor de laborator nu prea sînt concludente pentru diagnosticul acestei afecțiuni care interesează atît encefalul cît și măduva spinării. Răspunzînd ultimei dv. întrebări sîntem și noi de părere să solicitați internarea bolnavei la Spitalul nr. 9 „Prof. dr. Gh. Marinescu” din București.

ING. SIMION — Timișoara: Sincer vorbind, nu puteți aștepta prea mult de la aparat. Vă recomandăm să apelați la mijloace revulsive clasice (fricți cu sau fără Saliform), analgezice banale (piramidon, aspirină), și eventual să faceți vara cîteva cure de Iozinol 10—20 picături/zi după mese sau 1 fiolă/zi — 15 zile lunar.

DAISY — Vaslui: Scrisul constituie adesea o metodă de diagnostic, mai puțin de prognostic. În Editura științifică a apărut recent lucrarea „Scris și personalitate” de A. Athanasu, pe care vă recomandăm s-o studiați.

NELU I. C. — Pitești: Considerăm că nu e nimic grav. Surmenajul e de vină. Dacă fenomenele se mai repetă, consultați un medic neuro-psihiatru; dar nu înainte de a vă reglementa regimul de muncă și odihnă, viața sexuală etc.

ELIZA POPESCU — Rm. Vilcea: Vă mulțumim pentru frumoasa dv. scrisoare. Sînt desigur fenomene legate de vîrstă, mai greu reversibile. Vă recomandăm să luați Hiposerpil 2 cpr./zi la mese — 20 zile lunar și Clofibrat (sau corespondentul străin Atromid S) 3 cpr./zi. Puteți folosi zahăr în „doze” mici sau și mai bine miere.

OVIDIU — Com. Independența (Galați) Citiți articolul „Seboarea și părul” publicat recent în revista noastră. Puteți utiliza alternativ cu soluțiile indicate a-colo și loțiunea Gerovital H.

POIANA — Brașov: 1) Cancerofobia dv. nu are nici un sens. Un control periodic regulat la un specialist este desigur util, ca pentru orice om civilizat, dar fără aprehensiuni. 2) Nici marea nu e contraindicată, cu măsură. Mai ales că e „adorată”. Și în fața iubirii și Esculap e îngăduitor. 3) Menopauza poate dura... cînd vrea și 3—4 ani.

M. P. — Orăștie: Suspiciunea de hiposuprarenalism rămîne în picioare. Vă recomandăm să vă internați în clinica Institutului Parhon din București, unde vi se vor face toate analizele.

DUMITRESCU ȘTEFAN — Ploiești: Vă recomandăm să vă adresați clinicii oftalmologice a Spitalului Colțea din Capitală.

— Gîndește-te că dacă ți s-ar fi întimplat săptămîna trecută, ți-ai fi stricat concediul.

(Continuare în pag. 11-a)

BRAZILIA

Comisvoiajorii morții

„O mică ambarcațiune, de tip barcaz, ne purta greoi pe cursul superior al râului Uruen. Când omul ajunge în acest jad verde dorește un singur lucru: să se întoarcă de unde a venit. Dar eu un șef ca Chico Louis al nostru nu-i de glumit. El nu știe ce înseamnă nu și la cel mai mic semn de nesupunere pune mina pe pistol. Ne-au trebuit multe zile ca să ajungem la Sierra do Norte. Acolo am dosit barca și ne-am afundat în junglă. Dar abia după cinci zile am zărit în depărtare un firicel de fum. Deci „prada“ era aproape. Am înnoptat la o oarecare depărtare de sat. A doua zi în zori am început să ne ținem metru cu metru, prin hățșul des, până când am ajuns chiar lângă colibe. Ne-am oprit și am așteptat să răsară soarele.

Dar indienii erau de acum în picioare și începuseră să meșterească la colibe: se vedea că abia se stabiliseră acolo. Chico mi-a spus să aflu care-i căpetenia lor și să am grijă de ea. Am observat că un indian nu făcea nimic, ci ședea pe un bolovan și dădea ordine. Cred că asta-i șeful lor, mi-am spus și l-am arătat lui Chico. „Ocupă-te de el, mi-a cerut Louis, iar pe ceilalți lasă-i în seama mea“.

Am nimerit în piept de la primul glonte, dar Chico, ca să fie mai sigur, a mai tras în el câteva salve de pistol, după care l-a culcat la pământ pe ceilalți. Mei trebuia să-i ucidem pe răniți. Pământul era înroșit de sânge ca la abator. Am zvrilit cadavrele într-un riuleț și am făcut cale întoarsă“.

Această succintă relatare publicată de ziarul brazilian „O Globo“ nu e spovedania unui ucigaș care se căiește de crimele săvârșite. Atayde Pereyra dos Santos, care a participat la monstruoasele asasinat din jungla statului Mato Grosso, nu se socotește un criminal.

„Eu personal, a declarat el, public, nu am nimic împotriva indienilor. Dar acești indieni ocupă un pământ prețios și nu știu cum să-l valorifice. De aceea trebuie să-i plătesc“. Așa înci Pereyra, împreună cu alți pistoleros — ucigași plătiți — îndeplinesc această operație. Evident, nici prin minte nu l-ar fi trecut să deschidă gura dacă un intermediar din Cuiaba, care făgăduise să-i plătească, nu l-ar fi tras pe sfoară.

Declarațiile pistolero-ului înșelat au stîrnit un mare scandal în Brazilia. Sub presiunea opiniei publice, autoritățile au început cercetări care, însă, n-au dus la nici un rezultat. În timp ce autoritățile abia se puneau în mișcare, executanții direcți ai „operației“ au izbutit să dispară fără urmă. Unii „s-au înecat la pescuit“, alții s-au pierdut în hățșurile Amazoniei. Iar numele indivizilor care-i angajaseră pe pistoleros au fost radiate din actul de acuzare sub pretext că „participarea lor n-a fost dovedită“. Dar în ciuda tendinței autorităților de a mușamaliza cazul, au ieșit la iveală fapte cutremurătoare.

În circa o sută de ani Brazilia a cunoscut câteva accese ale unei febre mult mai periculoase decât orice boală tropicală — febra îmbogățirii. La începutul acestui secol, în jungla Amazoniei, unde înainte trăiau 2—3 milioane de indieni, nu mai existau decât 150—250 000, iar în ultimul deceniu această cifră a scăzut până la 50—60.000. Căutătorii de aur și colecătorii de latex (lapte de cauciuc — n.r.) și-au adus o sinistru contribuție la această cumplită statistică. Iar ceea ce n-au izbutit să facă ei realizează a-

cum marile companii și speculanții de terenuri.

Bazinul Amazoniei are 700 de milioane de hectare acoperite cu o junglă aproape de nepătruns. Activitatea expedițiilor topografice de prospectare a

Indieni din Brazilia

traseelor viitoarelor autostrăzi și căi ferate în nesfârșita mare verde era foarte greu de controlat. Cu atât mai mult cu cât lucrările erau făcute în mare secret pentru ca prețul pământului să nu urce înainte de vreme. Dar topograful nici nu izbutea să prelucreză datele culese și să-și înainteze rapoartele, că în birouri ultramoderne din capitala Braziliei se și întocmiseră acte pentru achiziționarea — evident la un preț derizoriu, doar era vorba de pământuri „sălbatic“ — imenselor teritorii. Afaceriștii brazilieni și străini se făceau luntre și punte ca să afle din vreme, prin mijloace secrete, în ce regiuni urmau să fie construite drumuri.

Cînd ziarele au început să publice știri despre această afacere, boom-ul pământului atinsese asemenea proporții încît întrecuse febra aurului și a cauciucului. Construirea prin hățșurile tropicale a primei mari șosele de la Rio de Janeiro pînă la Belém a incins și mai mult patimile. Într-un răstimp foarte scurt, în regiunea pe unde trecea șoseaua au năvălit 400 000 de coloniști, care au trebuit să cumpere la un preț de trei ori mai mare terenuri achiziționate cu mult înainte în special de speculanți.

Conform unor știri oficiale, mai urmau să fie construite autostrăzi și căi ferate și spre Manaus și Porto Velho. Speculanții de terenuri n-au întîrziat nici de astă dată, ajungînd în zonele respective înainte de sosirea constructorilor. Dar acum s-au ciocnit de o piedică neașteptată și anume de indieni. Articolul 4 din Constituția braziliană garantează indienilor dreptul de proprietate asupra pămînturilor pe care trăiesc. Dar tocmai acest paragraf, adoptat cu scopul de a-i apăra pe indieni, le-a fost fatal. În ultimul timp, sociologii au înregistrat ivirea în Brazilia a unei noi profesii. În schimbul unei sume mari de bani, grileros, cum se numesc indivizii care o exercită, trec prin instanțele oficiale hotărîri prin care unele terenuri sînt declarate „libere de indieni“ și, prin urmare, pot fi vindute unor persoane particulare. Apoi urmează o nouă etapă și cea mai tragică a tranzacției. Întrucît indienii trebuie totuși înlăturați de pe pământul vîndut, pentru „curățarea“ terenurilor sînt trimise bande speciale de asasini plătiți — pistoleros — despre ale căror metode unul dintre ei a vorbit destul de elocvent în paginile ziarului „O Globo“.

Autoritățile sînt informate despre ceea ce se petrece în jungla tropicală ca și despre escrocheriile săvîrșite de grileros. Oricît de ciudat ar părea, însă în exterminarea în masă a băștinașilor sînt implicați și unii funcționari din „Serviciul de protecție a indienilor“. Ei au dat chiar un nume special ace-

tor acțiunii: „lupta împotriva dăunătorilor“. Funcționarii care primesc mită nu numai că închid ochii asupra raidurilor efectuate de pistoleros, dar uneori indică singuri coordonatele așezărilor indiene. Conform unor date ale comisiei speciale de anchetă, în provincia Rondonia au fost exterminate triburile de indieni suryu, njambiluara și paca nova care „împiedicau“ construirea de șosele. Iar în regiunea Boa Bista, din zece mii de indieni au supraviețuit doar trei sute. În statul Bahia, din vina funcționarilor „Serviciului de protecție...“ au dispărut două triburi patasho. În ansamblu, din cei 90.000 de indieni aflați sub protecția serviciului au mai

prafăța pământului sate întregi. Dar cu toate acestea, valea Brahmaputrei este grînarul ținutului.

Aflînd despre bogățiile Assamului, invadatorii străini și-au trimis de multe ori armatele în acest stat. Martor ocular al unei asemenea incursiuni, un cronicar care a însoțit la sfîrșitul secolului al XVII-lea armata Marilor Mogoli, a lăsat niște însemnări interesante. „E o țară sălbatică, cumplită, unde la fiecare pas te pîndește primejdia, a notat el. Apele și vînturile sînt îmbibate, aidoma săgeților localnicilor, cu o otrăvă aducătoare de moarte. Pe scurt, orice armată care cutează să pătrundă în Assam face un pas spre pieirea ei“.

Două secole mai tirziu, afirmațiile cronicarului Marilor Mogoli au fost confirmate de un emisar al autorităților coloniale engleze, care se lamenta într-un raport către vice-rege că din cauza dușmăniei pe care i-o arătau triburile băștinașe nu se putea deplasa liber pe teritoriul pe care îl administra.

Triburile care au virit spaima în crotropitori trăiesc și acum în statul Assam. Dacă e să dăm crezare îndreptărilor, ele alcătuiesc jumătate din populația statului. Dar această clasificare e acum depășită, afirmă un specialist în materie. Prin „trib“ se înțelege o comunitate de oameni închisă, cu un mod de viață primitiv, în care căpetenia are puteri nelimitate, iar condușii se tem de misterioasele forțe ale naturii. Dar multe populații din Assam au depășit de mult acest stadiu, iar în ce privește alfabetizarea se situează pe aceeași treaptă cu populația din regiunile cele mai dezvoltate ale Indiei. Ne-am convins de asta luînd contact cu viața destul de numeroasei populații khasi care locuiește în jurul orașului Shillong, capitala statului.

Într-un mic sat din Assam am asistat la serbarea recoltei de primăvară. Din străvechea ceremonie păgînă, însoțită odinioară de jertfe, s-au păstrat niște dansuri pitorești, extrem de originale. În mijlocul unei poieni se aflau douăzeci de fete, toate îmbrăcate în costume tradiționale: rochii lungi pînă la pămînt, câteva rînduri de coliere la gît și pene de struț în cap. Toboșarii și doi flautiști se mișcau într-un ritm turbat. În timp ce dansatoarele înaintau în cerc cu niște pași mărunți. Din cînd în cînd în cerc intrau cițiva flăcăi care mergeau împleticindu-se, spre haz asistenței. Între timp pe șoseaua care taie satul treceau autocamioane grele, iar zgomotul motoarelor amintea că secolul mașinilor a intrat în drepturile lui și în statul Assam...

Drumul spre Shillong serpuiește prin munți. În împărăția unei vegetații luxuriante sînt presărate sate cu grădini mari încărcate de niște flori roșii. Se spune că aceste flori, numite „gulmahar“ au un rol important în viața locuitorilor de la munte. În fiecare primăvară, fetele ajunse la vîrsta măritisului trimît buchete de flori flăcăilor pe care și i-au ales ca viitori soți. Faptul că sexul slab are inițiativa în delicata problemă a căsătoriei nu sochează pe nimeni. Khasi, ca și populația vecină garo, își întemeiază relațiile de familie pe principiul matriarhatului. Capul familiei e socotită mama, de aceea copiii poartă numele ei. Cînd se împarte moștenirea, tot femeile sînt cele avantajate: principala moștenitoare e întotdeauna fiica cea mai mică.

În ciuda acestor reguli atît de aspre, bărbații nu o duc totuși rău. „Matriarhatul la khasi“, ne-a spus profesorul Lingdoh, de la un liceu din capitala statului, a contribuit la o repartizare mai judicioasă a obligațiilor între membrii familiei. Femeile se bucură de respect, au posibilitatea să îndeplinească orice muncă alături de bărbați, ceea ce, orice s-ar spune, e un factor de progres“. E adevărat totuși, a observat apoi profesorul, că actualele obiceiuri familiale ale populației khasi nu pot fi socotite „pur matriarhale“. Ele au suferit influența moralei creștine, introduse de misionari.

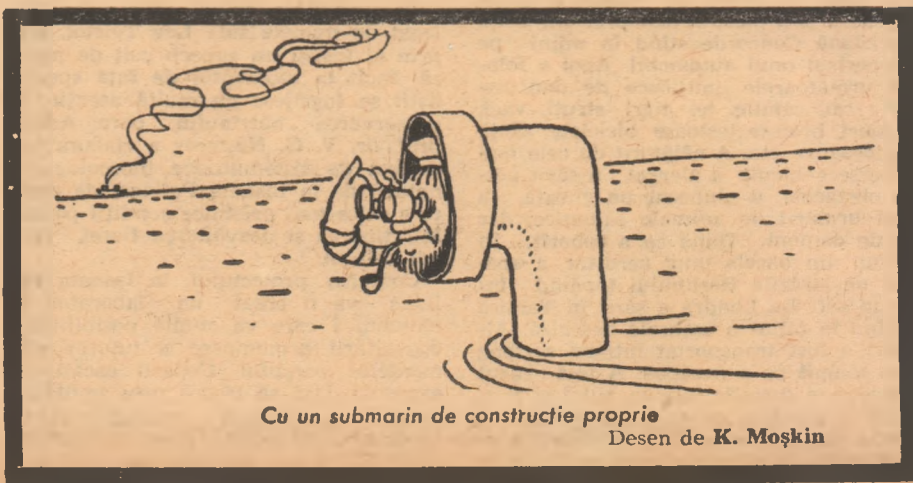
V. Skosirev

INDIA

Buchetul de „gulmahar“

Avionul pleacă din Calcutta la 12. După mai bine de o oră de zbor deasupra Pakistanului de Est, aterizează la Gauhati, cel mai mare centru industrial al statului indian Assam. Nu, nu e o eroare. Drumul dintre cele două orașe indiene trece, într-adevăr, deasupra unui stat străin. „De vină“ e situația geografică leșită din comun a Assamului și a altor teritorii alăturate. Pe hartă, ciudatele lor contururi seamănă cu o peninsulă înconjurată de regiuni din China, Birmania și Pakistan. Numai o fișie îngustă de la poalele munților Himalaia leagă statul Assam de patria-mumă.

Pliantele turistice menționează, pe bună dreptate, ca principal punct de atracție al statului fluviul Brahmaputra. Cînd îi privești cursul vijelios îți dai seama de puterea încă neimblîzită a stihiei apelor. În fiecare an, în perioada musonului, fluviul distruge terenuri însămințate și șterge de pe su-

Cu un submarin de construcție proprie
Desen de K. Moșkin

gLOBUL
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

A. M. — Brașov : 1) Copilul dv. este perfect normal și nu are nevoie nici chiar de... Glutacid. Greșeala e pedagogică. Renunțați la... îndopare. „Dezgustul față de un obiect de învățămînt — arăta pedagogul Ușinski — apare cînd forțăm o tendință care nu mai există”. 2) Se poate obține o creștere în înălțime la această vîrstă.

C. T. NICOLAE — Sibiu : 1) Vă recomandăm următoarea schemă de tratament: Fosfobion 1 fiolă/zi — 10 zile lunar (pe gură); vit. B₁ și B₂ câte o fiolă la 2 zile — celelalte 20 zile (injecții); Madiol și Napoton 2/zi — la mesele de prînz și seara. 2) Împotriva coșurilor (re)citiți articolul nostru Acneea juvenilă. 3) Se va schimba și în urma tratamentului de mai sus.

POPESCU FLORIN — București : 1) Considerăm că „palpitațiile de la stomac” ca și celelalte tulburări atît de plastic notate de dv. sînt de origine nervoasă (ca și maladia ulceroasă pe care se pare că o aveți). 2) La fel, durerile de mijloc au o rezonanță mai mare pe fondul dv. nevrotic. Trebuie să știți că modificări o-soase ca cele relatate de dv. au mulți oameni, dar numai foarte puțini le și simt. Fiind atît de „emotiv și sensibil” nu este de mirare că percepeți cele mai micș tulburări organice. Nu vă indicăm în nici un caz soarele și plaja. V-ar face mai bine 2—3 cure balneare la Govora sau Bazna. 3) Faceți cure repetate de calciu lactic 6 cpr./zi asociate iarna și primăvara cu vit. A + D₂ 1 fiolă buvabilă o dată la 10 zile. 4) Pentru „toate” vă recomandăm tratamentul prescris sub C.T. **V. — Sibiu.** Înlocuiți eventual Napotonul cu Diazepam. În plus, Pantotenat

de calciu 1 fiolă zilnic, 10 zile lunar (asociat cu Fosfobion, acesta pe gură sau tot inj.).

MAMINA — Cluj : 1) Ne pare rău că vă decepționăm, dar tratamentul amigdalitei cronice este — sigur — chirurgical. Diverse alte tratamente medicale propuse în decursul timpurilor s-au dovedit ineficace. 2) Nu există (încă) „injecții de memorie”. 3) Copilul dv. poate lua Naposim 3 x 4 pic./zi în curs de 4 săptămîni cu pauze de 4—6 săptămîni.

VICTORIȚA — Suceava : 1) Nu e soluția cea mai bună, dar e o... soluție. Vă recomandăm să luați Napoton 3 drajeuri/zi, cu pauze. 2) Exclueți din alimentație pîinea, zahărul, dulciurile, făinoasele. Axați alimentația pe legume, zarzavaturi, fructe, carne, brînză, lapte, iaurt. Incepeți cura de slăbire cu o lună de „zig-zag”: o zi numai cartofi, o zi fructe și legume (fierte), o zi lapte și iaurt, o zi carne, o zi — ce doriți din „meniul” precedent și o zi — alimentație normală (regimul amîntit). Alimentațiile se pot consuma la discreție. 3) Împotriva constipației — sîmîntă de in: se pune o lingură în 1/2 pahar apă, se lasă 24 de ore și se bea, seara, cu totul.

ASTRA — București : E într-adevăr un „cerc vicios”. Adopți totuși la „patologia” dv. indicațiile date sub Victorița — Suceava pct. 2.

I. T. C. — București : ADI — Timișoara : Puteți să vă căsătoriți. E cel mai bun medicament în cazul dv. Orice început e greu.

OANA G. — București : Problema dv. nu se poate rezolva prin corespondență. Adresați-vă unui neuro-psihiatru.

COPIII AU CRESCUT!

Cumpărați-le uniforme școlare pe măsura

AGENȚIA DE PUBLICITATE — I.S.I.A.P.
 s-a mutat din str. Eforiei
 în
 strada Visarion nr. 6 — sectorul 1 — București
 telefon 11.26.82
 Orelle de serviciu pentru public: 8—14
 (4516)

MĂGAZINUL ȘCOLAR

GĂSIȚI LA MĂGAZINELE COOPERĂȚIEI DE CONSUM SE VÎND ȘI CU PLATA ÎN RATE

CADOURI PLĂCUTE UTILE IEFTINE

Servicii de masă, lichior, cafea etc.
 Vase de flori și bibelouri produse de **COMPLEXUL INDUSTRIAL DE STICLA ȘI FAIANȚA SIGHISOARA**

Promptitudinea mai presus de orice

RĂSPUNSURI

- De 22 de ori deoarece la începutul și la sfîrșitul celor 24 de ore minutarul nu trece peste acul care arată orele.
- Evident, numai la Polul Nord acest lucru e posibil.
- Numai două mile. Apoi, iese din pădure pe o distanță de... două mile.
- În momentul întîlnirii lor ei se găsesc în același punct, prin urmare, la distanță egală de orașul A (ca și de B).
- 2 lei.
- Înaintind ziua cu doi metri și coborînd noaptea cu un metru melcul nostru înaintează efectiv cu 1 metru în 24 de ore. Deci după 8 zile și 8 nopți, urcă 8 metri. În a noua zi face ultimii 2 metri, ajungînd la partea superioară a puțului.

- Sînt în total 4 pisici, căci fiecare pisică stă pe propria ei coadă și fiecare are alte trei pisici în față, adică în celelalte trei colțuri.
- Nu e posibil, deoarece peste 72 de ore, adică peste 3 zile și 3 nopți, va fi din nou noapte.
- În $5 \times 19 = 95$ secunde.
- Erau fiul, tatăl și bunicul.
- Un kilogram de metal este întotdeauna mai scump decît jumătate kilogram din același metal.
- Sînt suficienți 3 ciorapi! Ei pot fi sau toți 3 negri, sau toți 3 albi, sau doi albi și unul negru sau doi negri și unul alb; deci în orice caz va exista o pereche de aceeași culoare.
- Da. Dacă al cincilea copil va lua mărul cu farfurie cu tot.
- 23 de ani. Diferența dintre vîrsta tatălui și a fiului este egală cu 23 de ani, deci fiul va trebui să aibă 23 de ani ca tatăl să fie de două ori mai în vîrstă ca el.
- Nu un sfert, cum s-ar putea răspunde grăbit, ci jumătate! Dacă dăm jumătate de corn unui „jumătate de om” (copil) el primește... jumătate.

Azi sintem spectatori

Teatrele, concertele, expozițiile, conferințele, serile distractive cuprind în cercul lor milioane de oameni. Și deși la prima vedere, principala răspundere par să o aibă cei care se înfățișează pe scenă sau la tribună, iar celor din sală le rămâne puțin de făcut — să cumpere un bilet și să se distreze — privite de aproape lucrurile nu stau tocmai așa; comportarea spectatorilor are și ea un cuvânt greu de spus.

Intr-adevăr, priticind pe îndelete impresiile cu care ne întorcem de la teatru sau de la concert, constatăm că atitudinea vecinilor noștri nu ne-a lăsat de fel indiferenți. Este deosebirea fundamentală dintre vizionarea unui spectacol la el acasă și la noi acasă, la televizor.

Putem să ne amintim, de pildă, că grupul vesel de alături ne-a ajutat să ri-

Să ne desfășăm pînă la capăt...

dem cu și mai multă poftă de situațiile comice din piesă, dar altădată, spectatorul din spatele nostru, adormit comod în fotoliul lui în ultimul act din „Romeo și Julieta”, ne-a scos din atmosferă, împiedicându-ne să intrăm în lumea tragediei lui Shakespeare. Că publicul bine îmbrăcat ne-a încântat ochiul în pauză, întregind senzația de sărbătoare, dar vecinele din față care își puneau treburile la punct în timpul Simfoniei a V-a de Beethoven ne-au umbrit bucuria.

Cu alte cuvinte, publicul care ne înconjură făcea parte integrantă din spectacol, fie favorizînd, fie defavorizînd impresia generală. Dar dacă este așa, dacă alt spectator face parte integrantă din impresiile noastre, înseamnă că și noi jucăm pentru el același rol. În consecință, nu e cîtuși de puțin indiferent cum ne îmbrăcăm, dacă ne-am bărbierit sau nu înainte de spectacol, cum ne comportăm în sală sau în hol. Iar cînd doamnele stau mult în fața oglinzii să nu ne enervăm și să nu le întrebăm pentru cine se gîtesc atîta. Chiar dacă știm precis că n-o fac pentru noi, să ne gîndim că o fac pentru societate, pentru spectacol — și au dreptate.

Greșelile fundamentale pe care le comit unii în locurile publice sînt generate de două cauze: 1) omul uită țelul principal al prezenței sale acolo și 2) vrea să-și asigure o situație privilegiată. Să insistăm puțin asupra ambelor cazuri.

Cineva are o încurcătură cu biletul. Altcineva stă pe locul lui sau i s-a vîndut din greșeală un bilet pentru altă zi. Evident, e neplăcut, dar lucrurile se aranjează pînă la urmă. De aceea n-are de loc dreptate victima unor astfel de mărunte incidente cînd se enervează, face scandal, uitînd cu totul că a venit să se distreze, nu să-și strice de pomană nervii ei și ai altora.

La sfîrșitul spectacolului, după ce publicul, răsplătindu-i pe actori cu aplauze, se îndreaptă spre garderobă, acolo se produce o oarecare întîziere care totuși nu durează mai mult de zece minute.

Dar unii spectatori, mai „isteți” și mai înapoiți, nu vor să piardă nici o clipă și pun la cale un plan diabolic: să ieșim din sală cu cinci minute înainte de final ca să ne luăm lucrurile de la garderobă fără coadă! Și în clipele cele mai încordate ale deznodămîntului, cînd îi urmărim pe interpreți cu sufletul la gură, din diverse colțuri ale sălii se ridică „isteții” cărora puțin le pasă că îi deranjează pe ceilalți și pentru care important e un singur lucru: să ajungă înaintea altora la... cuier!

Văzîndu-i, spectatorii mai puțin descurcăriți, dar la fel de nepoliticoși, călcîndu-și vecinii pe picioare, se grăbesc să le urmeze exemplul. Publicul care vrea să vadă pînă la capăt se enervează, încep strigăte de: „Liniște!” „Sst!” „Ce nerușinare!” ș.a.m.d. Ceea ce nu face decît să sporească larma, iar finalul e ratat.

Din punct de vedere legal, teatrul n-are voie să-i oprească pe spectatori să iasă din sală (tot e bine că are dreptul să nu-l lase să intre pe întîrziati decît în pauză). Dar astfel de spectatori comit o adevărată crimă socială, de aceeași speță ca atunci cînd cineva s-ar apuca să sufle în trompetă în timpul unui concert simfonic sau să minjească cu funingine tablourile dintr-un muzeu. În toate aceste cazuri opere de artă mor sub ochii publicului care ar vrea să se deserte cu ele pînă la capăt.

Așa încît, dragi cititori, dacă locuiți departe, dacă nu v-a plăcut spectacolul sau dacă depășiți atît de mult în puterea de înțelegere masa spectatorilor încît totul vă este limpede cînd alții abia încearcă să se lămurească, plecați în pauză și nimeni nu va avea nici o pretenție.

Multe probleme privind comportarea în locurile publice pot fi rezolvate printr-o metodă foarte simplă și folosită pentru toată lumea: imaginîndu-ne că sintem în locul celorlalți. Astfel, dacă ne simțim comod stînd cu picioarele ridicate pe speteaza scaunului din față, să ne întrebăm cît de mult ne-ar plăcea dacă spectatorul din spatele nostru ar proceda la fel și s-ar propti cu pantofii în spinarea noastră. Dacă vecinul de alături mînîcă bomboane și ne deranjează foșnetul staniolului, să ne amintim că întotdeauna ni se pare că staniolul nostru foșnește mai puțin zgomotos decît al vecinului. Dar e numai o părere, foșnește la fel de tare...

N. Akimov

SPORT

Societatea regală de alpinism din Marea Britanie numără printre membrii ei de onoare pe un anume Wilfried Greeps, din personalul catedralei londoneze Sfîntul Paul. În 34 de ani de serviciu Greeps a urcat 2 250 000 de trepte spre a întoarce zilnic ceasul din turn.

Faimoasele sisteme de luptă Judo și Jiu-Jitsu sînt socotite de origine japoneză. Dar experții și istoricii au stabilit că hindușii au cunoscut Judo-ul cu mult înaintea japonezilor.

Echipa de fotbal a orașului suedez Östersund este unică în felul ei. Portarul echipei, Carl Svensson, are 91 de ani și joacă din 1885. „Stau în poartă numai pentru că băieții mei a-leargă ceva mai repede decît mine” — explică Svensson. Băieții au în total... 800 de ani.

MODĂ

Veșnica sărbătoare a nopților de vară

După o zi caldă coboară luminoasa, lungă, blînda seară de vară. Luminile se aprind tîrziu. Soarele își oglindește îndelung în sticla și în metalul caselor fața de un roșu schimbător — ca aurul, ca flacăra, ca jarul. Orașul se destinde încet înainte de culcare. Străzile sînt încă pline de lume, dar zgomotele au devenit mai înfundate, mai joase, mai tărăgănațe. E ora eleganței. Aburul fumuriu al serii desparte tot

mai dens și mai tranșant ziua de noapte, domolește luminile și culorile orașului. Numai semafoarele ard parcă mai puternic, ca să fie văzute de departe de șoferi — prudenți și mai puțin prudenți.

Cînd fumuriul se face negru, luminile străzilor, farurile automobilelor și dreptunghiurile repetate la infinit ale ferestrelor creează tabloul de basm al unui oraș fără silueta caselor, apărut direct pe fondul cerului întunecat. Și-rul pietonilor s-a rărit. S-au terminat spectacolele, plimbările, vine ora de închidere a restaurantelor. Pe trotuare,

Eleganță pentru toate ocaziile

se mișcă cu gesturi stăpînite un public elegant. Gulerele și manșetele albe ale cămășilor bărbătești se detașează net. Joacă în ape materialele lucioase ale rochiilor. Se încheie sărbătoarea, veșnica sărbătoare a nopților de vară.

Vara ieșim mai ușor din casă. Ne atrage răcoarea serii, atît de reconfortantă după o zi caldă. Dar să nu ieșim numai în rochie. Pentru seara e necesar un pardesiu. Dintr-un material ușor, deschis și elegant, el trebuie să se asorteze cu rochia, creînd un ansamblu. Ansamblul destinat serilor estivale este elegant prin el însuși. O notă specială de distincție și chiar de solemnitate capătă ansamblul confecționat din același material. El poate fi îmbrăcat numai în anumite ocazii: la teatru, la restaurant, la o aniversare.

Foarte practice sînt pardesiurile albe, negre sau bej, culori neutre ușor de asortat. Aceste ansambluri au avantajul că sînt mai puțin sărbătorești și pot fi purtate în mai multe ocazii: o plimbare, o vizită la prietenii, la cinema. Iar dacă rochia este foarte elegantă, atunci întregul ansamblu împrumută nota ei. El conferă femeii distincție și rafinament.

L. ZAIȚEVA

INTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Vreți să aflați ceva și enciclopediile pe care le aveți la îndemînă nu vă dau răspunsul? Vă invităm să ne adresați nouă întrebarea dvs; mai ales dacă ea este de interes general.

Fel de fel

I.

— Ce deosebire este între „computer” și „ordinator”?

TOMA PAVELCU
Alcea Barajul Cucuteni 3,
București

R.

— Calculatoarele automate poartă diverse denumiri, în funcție de aria de utilizare. Englezii le numesc „computer”, francezii „ordinateur”, germanii „Rechner”. Este vorba deci de termeni diferiți pentru aceeași noțiune.

dialog
dialog dialog
dialog dialog dialog
alog dialog dialog dialo.
g dialog dialog dialog o
dialog dialog dialog dialog
log dialog dialog dialog . di
dialog dialog dialog dialog
og dialog dialog dialog diak

I.

— Se cunoaște originea legumelor existente astăzi?

MINA MIRONESCU
Com. Albești, jud. Ialomița

R.

— Legumele care se întîlnesc astăzi pe aceeași farfurie au origini foarte diferite. Castraveții și vinetele își au originea în India, cartoful a fost adus în Europa de spanioli prin anul 1580, din Chile, dovleacul a fost cultivat pentru prima oară în Guineea, iar roșiile sînt originare din Peru.

I.

— Care este sensul expresiei „la calendele grecești”?

NICOLAE OȘORHAN
Com. Tohanul Nou, jud. Brașov

R.

— La romani, banii luați cu împrumut aveau drept scadență începutul unei luni, care se numea „calende”. La greci, nu existau calendele. Prima zi a lunii se numea „lună nouă”. De aceea la Roma, cînd cineva amîna mereu plata unei datorii se spunea că o înapoiată... la calendele grecești. Prin extensie, expresia se folosește și pentru cei care tergîversează mereu un lucru.

I.

— De cînd se poartă cravate?

CLAUDIU SOCACI
Str. Horea 89, Cluj

R.

— Primele cravate au fost purtate în vremea lui Ludovic al XIV-lea. Soldații unui regiment au purtat atunci niște fișii albe în jurul gîtului, pentru a-l feri de vînt și de frig. În timpul revoluției din 1789 cravata devine un accesoriu al îmbrăcămînții bărbătești. Sub Louis Philippe cravata era un criteriu de orientare politică: republicanii purtau cravate roșii.

La începutul secolului al XIX-lea, a notat un istoric al modei, în Europa existau 40 de moduri de a face un nod la cravată printre care: nodul epicurian, „neglijé”, provincial, melancolic, matematic.

Pentru orice eventualitate